

**§ 16 a. stk. 2 miljøgodkendelse af
svineproduktionen på
Ravnskobel 1, 6400 Sønderborg**

Meddelt d. 23. januar 2019
Meddelt af Erhverv & Affald
Sønderborg Kommune

Registreringsblad

Husdyrbruget

Husdyrbrugets CVR-nummer

Husdyrbrugets navn Stovgård, Ravnskobbel 1

Beliggenhedsadresse Ravnskobbel 1

Postnummer 6400

By Sønderborg

Ansøger

Ansøger navn Hans Jesper Hansen

Ansøger adresse Skyttehusvej 5

Ansøger postnummer 6330

Ansøger by Padborg

Ansøger telefon 40446891

Ansøger email jesper@stovgaard.dk

Ejer

Ejer navn Hans Ejnar Hansen

Ejer adresse Tinggårdvej 10

Ejer postnummer 6400

Ejer by Sønderborg

Ejer telefon 40438840

Ejer email

Konsulent

Konsulent Cvr 25160428

Konsulent virksomhedsnavn Landboforening Syd

Konsulent navn Ulla Refshammer Pallesen,

Konsulent adresse Jens Terp-Nielsens Vej 13

Konsulent postnummer 6200

Konsulent by Aabenraa

Konsulent telefon 61558262

Konsulent email upa@landbosyd.dk

Ejendom

Ejendomsnummer 5400024400

CHR numre 21785

Tilladelsen er udarbejdet af:

Sagsbehandler: **Ann-Kathrin Tessin**

Sønderborg Kommune

Sagsnummer: 18/28998

Landbrugsgruppen

SBMO

Erhverv og affald

Rådhusstorvet 10

6440 Sønderborg

Indhold

1.	Indledning	5
1.1	Ikke teknisk resume	5
2.	Kommunens afgørelse	6
2.1	Udnyttelsesfrist og kontinuitetsbrud	6
2.2	Offentlighed	7
2.3	Revurdering af miljøgodkendelsen	7
2.4	Andre tilladelser, tilladelser og dispensationer	7
2.4	Lovgrundlag	8
3.	Vilkår for husdyrbruget	9
	Generelle vilkår	9
	Egenkontrol og dokumentation	9
	Egenkontrol og dokumentation - Gyllekøling	9
	Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	10
	Staldanlæg og produktioner	10
	Gyllekøling	12
	Ventilation	13
	Energi- og vandforbrug	13
	Affald	13
	Råvarer og hjælpestoffer	14
	Driftsforstyrrelser eller uheld	14
	Gødningsproduktion- og håndtering	14
	Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg	15
3.1	Øvrige krav	16
4.	Vurdering af husdyrbruget og det ansøgte	17
4.1	Husdyrhold og stalde	17
4.2	Gødnings- og foderopbevaringsanlæg	19
4.3	Energi- og vandforbrug	21
4.4	Landskabelig vurdering og overholdelse af afstandskrav	24
4.4.1	Husdyrbrugets beliggenhed	24
4.4.2	Planmæssige forhold	27
4.4.3	Grundvandsbeskyttelse	27
4.4.4	Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv.	27
4.4.5	Placering i landskabet	30
4.5	Husdyrbrugets ammoniakemission	31
4.5.1	Ammoniak og natur	31
4.5.2	Naturområder ved Ravnskobbøl 1	32
4.5.3	Bilag IV arter	35

4.6	Husdyrbrugets lugtemission	36
4.7	Andre genepåvirkninger fra husdyrbruget	40
4.7.1	Støj og vibrationer	40
4.7.2	Støv fra anlæg og maskiner	41
4.7.3	Lys	41
4.7.4	Fluer og skadedyr	41
4.7.5	Transporter	41
4.7.6	Reststoffer	42
4.8	Affaldsproduktion	43
4.9	Gødningsproduktion og –opbevaring	45
4.10	Reduktion af ammoniak ved anvendelse af BAT	46
4.10.1	Gyllekøling	47
4.11	Grænseoverskridende virkninger	48
5.	Oplysninger om IE - husdyrbrug	48
5.1	Ophør af IE- husdyrbruget	49
5.2	BAT (bedste tilgængelige teknik) på husdyrbruget	49
5.3	Alternativer til teknologi, teknik og foranstaltninger	56
6.	Oplysninger m.v. til miljøkonsekvensrapport	57
7.	Offentliggørelse, klagevejledning og underretning	58
	Bilag	60
	Bilag 1- oversigtskort over ejendommen	61
	Bilag 2. Redegørelse for beregning af produktionsarealer	62
	Bilag 3 – Energibehov for gyllekøling	65
	Bilag 4 – Kort over beplantning	66
	Bilag 5 – Natur	67
	Bilag 6 – Oversigtskort over naturpunkter	70
	Bilag 7 – Natura 2000	70
	Bilag 8 – Miljøstyrelsens ”Vejledning om bortscreening i overgangssager”	72
	Bilag 9 – Gyllekøling beregninger	74
	Bilag 10 – Miljøkonsekvensrapport	75
	Bilag 11- Behandling af indkomne hørings svar	81

1. Indledning

Hans Jesper Hansen har søgt om en § 16 a stk. 2 miljøgodkendelse, efter husdyrbrugloven, af ejendommen Ravnskobbel 1, 6400 Sønderborg.

Ejendommen har en kapitel 5 miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelsesloven. Godkendelsen er revurderet i 2015.

Der er søgt om godkendelse til fri produktion på de eksisterende produktionsarealer (skema 205690), og etablering af en ny løbestald og en ny drægtighedsstald til løsgående søer, en ny farestald, en ny teltoverdækket gyllebeholder på 5.000 m³ og 8 nye fodersiloer i den ansøgte udvidelse (skema 204155). Nogle af de eksisterende stalde tages ud af drift ved udvidelsen.

Sønderborg Kommune er godkendelsesmyndigheden.

1.1 Ikke teknisk resume

Ansøgningen om miljøgodkendelse omfatter hele husdyrbruget.

Der ansøges om fri produktion i eksisterende stalde. Produktionsarealet udgør 3.058 m² og er det samme i nudrift og 8-års drift.

Der søges også om at etablere en ny løbestald og en ny drægtighedsstald til løsgående søer, en ny farestald, en ny teltoverdækket gyllebeholder 5.000 m³ og 8 nye fodersiloer og eventuelt en ny udkørselstank. Samtidig tages nogle af de eksisterende stalde ud af drift. Foreløbig er det planen, at de bygninger, som ikke længere skal benyttes til dyr, bliver stående og eventuelt benyttes til andre formål.

Det er endnu ikke afklaret om den nye farestald skal være til løsgående farende søer eller søer i kassestier.

Produktionsarealet efter udvidelsen udgør 5.095 m².

Husdyrbruget på Ravnskobbel 1 er et IE-brug, da der er over 750 stipladser til søer.

Husdyrbruget er beliggende i landzone. Fra husdyrbruget er der ca. 175 meter til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt, som ikke er ejet af ansøger.

Der er ca. 750 m til nærmeste lokalplanlagte område, "Lokalplan nr. 0-0112 Skilte og facader", sydvest for ejendommen. Der er ca. 910 m til nærmeste byzone ved Ragebøl, Dybbøl.

Udvidelsen lever op til genekriterierne for ammoniak og lugt.

2. Kommunens afgørelse

Sønderborg Kommune meddeler miljøgodkendelse efter husdyrbruglovens § 16 a stk. 2 på Ravnskobel 1, 6400 Sønderborg, matrikel 10 Stovgård ejerlav, Dybbøl til udvidelse af svineproduktion med de stillede vilkår.

Sønderborg Kommune meddeler godkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Sønderborg Kommune vurderer at miljøgodkendelsen, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for i ansøgningsmaterialet, i beskrivelsen af ejendommen samt i vurderingen af udvidelsen. Godkendelsen meddeles på de vilkår, der fremgår af den miljøtekniske redegørelse, Kommunens vurdering og gældende lovgivning på området.

De stillede vilkår vurderes at kunne begrænse risikoen for forurening og ikke-uvæsentlige gener. Hvis der mod forventning skulle opstå væsentlige gener for de omkringboende eller andre uforudsete gener i forbindelse med udvidelsen, kan Sønderborg Kommune foranledige, at generne reduceres, ved at meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger jf. Husdyrbruglovens § 42.

Der er ikke med denne miljøgodkendelse taget stilling til evt. tilladelser og godkendelser efter anden lovgivning som f.eks. Byggeloven eller Arbejdsmiljøloven.

Miljøgodkendelsen omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og nye anlæg.

2.1 Udnyttelsesfrist og kontinuitetsbrud

Miljøgodkendelsen skal være udnyttet inden 6 år fra godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses som udnyttet når byggeriet er færdigmeldt. Hvis godkendelsen eller tilladelsen kun er udnyttet delvist, bortfalder den del, der ikke er udnyttet.

En udnyttet godkendelse, tilladelse eller afgørelse efter anmeldelse kan bortfalde helt eller delvist, hvis den efterfølgende ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år¹. I forhold til godkendelser, hvor produktionstilladelsen er meddelt i m² produktionsareal, forudsætter udnyttelse, at mindst 25 % af det godkendte, tilladte eller anmeldte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt, og at den driftsmæssige udnyttelse ikke på noget tidspunkt ophører i 3 på hinanden følgende år. Driftsmæssig udnyttelse kræver, at der er dyr på produktionsarealerne svarende til mindst 50 % af det mulige ifølge dyrevelfærdskravene eller andre krav f.eks. økologiregler, som husdyrbruget er underlagt.

¹ § 59 a stk. 2 i bekendtgørelse om lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. nr. 1020 af 6. juli 2018

2.2 Offentlighed

Ansøgning om miljøgodkendelse har været offentlig annonceret i uge 29 på Sønderborg Kommunes hjemmeside for at informere offentligheden om ansøgningen og tidligt inddrage denne i beslutningsprocessen.

Sønderborg Kommune har fået en anmodning om at få tilsendt udkast til miljøgodkendelse.

Der er i forbindelse med udarbejdelsen af miljøgodkendelsen gennemført en nabohøring af naboer i konsekvensområdet for lugt i perioden fra den 14. november 2018 til den 14. december 2018. Der indkom 2 høringssvar i høringsperioden.

Miljøgodkendelsen er meddelt den 23. januar 2019.

Afgørelsen er offentliggjort på www.sonderborgkommune.dk den 23. januar 2019 og der er efterfølgende orienteret herom i Sønderborg Ugeavis.

2.3 Revurdering af miljøgodkendelsen

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering, jf. § 40 i Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse mv. af husdyrbrug. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år eller når EU-kommissionen i EU-tidende har offentliggjort en BAT-konklusion, der vedrører den væsentligste af husdyrbrugets aktiviteter. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2027.

2.4 Andre tilladelser, tilladelser og dispensationer

Sønderborg Kommune gør opmærksom på, at den meddelte godkendelse udelukkende omfatter forholdet til miljølovgivningen. Der skal derfor søges om en separat byggetilladelse, ændring af bygningsanvendelse, nedrivningstilladelse, afledning af tagvand eller lignende hos Sønderborg Kommune.

2.4 Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til kravene i bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. nr. 1020 af 6. juli 2018 (husdyrbrugloven) med tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, nr. 1467 af 6. december 2018, samt miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold.

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af en landbrugsejendom og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen forudsættes kendt og skal følges. Der henvises derfor i øvrigt til:

Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., nr. 1076 af 28. august 2018

Bekendtgørelse nr. 966 af 23. juni 2017 om miljøbeskyttelse

Bekendtgørelse nr. 934 af 27. juni 2017 om naturbeskyttelse

Bekendtgørelse nr. 844 af 23/06/2017 om miljøregulering af visse aktiviteter

Bekendtgørelse nr. 1309 af 18/12/2012 om affald

Regulativ for erhvervsaffald i Sønderborg Kommune

Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier i Sønderborg Kommune

Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines, nr. 1611 af 10/12/2015

Kommuneplan for Sønderborg Kommune 2017-2029

3. Vilkår for husdyrbruget

Denne miljøgodkendelse meddeles på nedenstående vilkår. Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, som generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for godkendelsen.

Den ansvarlige for driften af et IE-husdyrbrug skal straks rette henvendelse til kommunen, hvis husdyrbruget konstaterer, at godkendelsesvilkårene ikke kan overholdes. Den ansvarlige for driften skal samtidig straks træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at vilkårene igen overholdes.

Generelle vilkår

1. Vilkårene i denne godkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra den dato hvor godkendelsen træder i kraft. For vilkår der omhandler nye stalde, skal vilkårene være opfyldt på ibrugtagningstidspunktet.
2. Eventuelle ændringer i ejerforhold eller i hvem der er ansvarlig for husdyrbrugets drift skal meddeles til Sønderborg Kommune.

Egenkontrol og dokumentation

3. Vand- og elforbrug, og hvad der evt. er foretaget for at reducere det, skal registreres årligt.

Egenkontrol og dokumentation - Gyllekøling

4. Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt. Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende:
 - afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmer samt sikkerhedsanordningen, kontrol af kølekredsens ydelse.
5. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end **0 dage**.
6. Registreringen fra datalogger, logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige servicereporter, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

7. Der skal etableres og vedligeholdes afskærmende beplantning på mindst 1 række træer/buske som vist på bilag 4. Der skal vælges de arter, der er fremherskende i hegnene som alm. tjørn, hassel, og eg.
8. Gyllebeholder fjernes, når den ikke længere er nødvendig for landbrugsdriften.

Staldanlæg og produktioner

9. Der må kun placeres dyr i de med rødt markerede stalde:

Husdyrbrugets produktionsareal, dyretype, staldindretning og m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten:

Ved produktion i eksisterende stalde:

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
13 + 14 Drægtighedsstald	763	Mekanisk ventilation	6 m	(#80901) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	646
Poltestald	253	Mekanisk ventilation	6 m	(#80904) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	100
12 Farestald	1220	Mekanisk ventilation	6 m	(#80907) Søer, diegivende. Kassestier, fuldspaltegulv	0	802
10 Drægtighedsstald	388	Mekanisk ventilation	6 m	(#80910) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	215
9 Smågrise-stald/poltestald	482	Mekanisk ventilation	6 m	(#80913) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%) (#80915) Smågrise. Drænet gulv + spalter (50 %/ 50%)	0 0	181 181
7 Drægtighedsstald	604	Mekanisk ventilation	6 m	(#80919) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	375
6 Løbestald	295	Mekanisk ventilation	6 m	(#80922) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	170
5 Drægtighedsstald	462	Mekanisk ventilation	6 m	(#80925) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	314
Nordlig del af stald 10	111	Mekanisk ventilation	6 m	(#80932) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	74
Sum						3058

Ved udvidelse med nye stalde:

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
13 + 14 Drægtighedsstald	763	Mekanisk ventilation	6 m	(#57743) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	646
Poltestald	253	Mekanisk ventilation	6 m	(#57745) Slagtesvin. Delvist spaltegulv, 50 - 75 % fast gulv	0	100
12 Farestald	1220	Mekanisk ventilation	6 m	(#57747) Søer, diegivende. Kassestier, fuldspaltegulv	0	802
10 Drægtighedsstald	388	Mekanisk ventilation	6 m	(#57749) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	0
9 Smågrisestald/poltestald	487	Mekanisk ventilation	6 m	(#57751) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	181
				(#57757) Smågrise. Drænet gulv + spalter (50 %/ 50%)	0	181
7 Drægtighedsstald	604	Mekanisk ventilation	6 m	(#57759) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	375
6 Løbestald	295	Mekanisk ventilation	6 m	(#57761) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	0
5 Drægtighedsstald	462	Mekanisk ventilation	6 m	(#57763) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	0
Ny løbestald	1356	Mekanisk ventilation	6 m	(#57781) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	950
Ny farestald	1346	Mekanisk ventilation	6 m	(#57782) Søer, diegivende. Kassestier, fuldspaltegulv	0	0
Ny drægtighedsstald	799	Mekanisk ventilation	6 m	(#57783) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	680
Alternativ ny farestald	1564	Mekanisk ventilation	6 m	(#73735) Søer, diegivende. Kassestier, fuldspaltegulv	0	1106
Nordlig del af stald 10	111	Mekanisk ventilation	6 m	(#80660) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	74
Sum						5095

Gyllekøling

10. Gyllekanalerne i staldafsnit "ny løbestald" og "ny drægtighedsstald" i alt **1.010 m²** og staldafsnit "Ny farestald" i alt **960 m²** - skal forsynes med køleslanger, der forbindes med en varmepumpe.

11. Varmepumpen skal levere en årlig køleydelse på mindst **45,1 W/m²**.

12. Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Energimåleren skal være forsynet med automatisk datalogger, der registrerer den daglige (kun nødvendig ved lugtreduktion dvs. i "Ny farestald"), månedlige og årlige køleydelse målt i KWh.
13. Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
14. Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
15. Ved udskiftning af varmepumpen, skal dokumentation for køleeffekt på gyllekøleanlæg indsendes til tilsynsmyndigheden før anlægget tages i drift.

Ventilation

16. Husdyrbruget skal kunne redegøre for vedligehold og service på ventilationsanlæggene, hvis dette bliver forlangt på tilsynet.

Energi- og vandforbrug

17. Hvis virksomhedens elforbrug overstiger 500.000 kWh årligt, skal der foretages et energieftersyn, inden 1 år efter at elforbruget overstiger ovenstående. Besøgsrapporten fra energieftersynet skal fremsendes miljømyndigheden, og eventuelle forslag til forbedringer, som via en besparelse på el kan tilbagebetales indenfor 2 år, skal udføres senest 2 år efter ansøgers modtagelse af besøgsrapporten.
18. Hvis husdyrbrugets vandforbrug overstiger 12.670 m³, skal ansøger sende en redegørelse til miljømyndigheden. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af, hvorfor forbruget er steget, og hvilke tiltag der sættes i værk for at reducere vandforbruget.

Affald

19. Spildolie eller andet flydende farligt affald skal opbevares i egnede beholdere under tag og stå på rist, paller eller lignende, så eventuelle utætheder er synlige og spild ikke ødelægger de andre beholdere. Beholderne skal være mærket med indhold. Under beholderne skal der være en spildbakke med tæt bund, som ikke har afløb til kloak. Spildbakken skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares, og være resistent overfor de kemikalier, der kan opsamles.
20. Spild af olie, kemikalier og flydende farligt affald skal opsamles straks. Der skal til enhver tid forefindes opslugningsmateriale på virksomheden. Alt opsamlet spild indeholdende olie og kemikalier (herunder grus, savsmuld eller lignende anvendt til opslugning) skal opbevares og bortskaffes som farligt affald.

21. Pesticidrester skal opbevares og håndteres som farligt affald. Tømt og rengjort (skyllet) pesticidemballage kan bortskaffes som dagrenovation.
22. Fast farligt affald som fx brugte olie- og brændstoffiltre skal opbevares indendørs i en beholder, der er resistent overfor olie og brændstof. Batterier, elsparepærer og spraydåser skal opbevares indendørs til de bortskaffes. Batterier opbevares i en syrefast beholder.

Råvarer og hjælpestoffer

23. Tankning af diesel skal ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand. Tankningen skal ske under opsyn.

Driftsforstyrrelser eller uheld

24. Nye olieprodukter og kemikalier skal opbevares i egnede beholdere, som er tydeligt mærkede med indhold. De skal placeres under tag og beskyttes mod vejrlig på en oplagsplads med tæt belægning uden afløb. Oplagspladsen skal være indrettet således, at spild af olie og kemikalier kan holdes inden for et afgrænset område og uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand og kloak.
25. Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal opdateres hvert 2. år og dato for udarbejdelse eller revidering af planen skal tilføjes planens forside.
26. Eventuelt spildt husdyrgødning, handelsgødning, kemikalier mv. skal opsamles straks.

Gødningsproduktion- og håndtering

27. Den nye gyllebeholder på 5.000 m³ skal være forsynet med fast overdækning i form af telt. Overdækningen skal lukkes umiddelbart efter endt omrøring og udbringning. Eventuelle skader på overdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen. Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Tilsynsmyndigheden underrettes straks herom.
28. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn.
29. Påfyldning af gylle til vogn skal ske på støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter periode med daglig påfyldning af gylle

er afsluttet. Såfremt påfyldningen af gylle sker med selvlæssende fyldetårn eller tilsvarende metode til at undgå spild, er der ikke krav om påfyldeplads.

Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

Lugt

30. Der skal til stadighed være rent og ryddeligt ved ejendommen, og denne må ikke give anledning til væsentlige lugt- og støvgener udenfor ejendommens areal.

Fluer og skadedyr

31. Der skal på ejendommen foretages en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse. Såfremt der efter miljømyndighedens vurdering opstår væsentlige gener for omgivelserne fra opformering af fluer eller skadedyr på husdyrbruget, kan miljømyndigheden meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres en handleplan med foranstaltninger svarende til de enhver tid gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
32. Opbevaring af foder samt rengøring af arealer omkring fodersiloer skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

Støj fra anlægget og maskiner

33. Den eksterne støjbelastning fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholderen, må på intet punkt - målt på nærmeste nabobeboelse med tilhørende arealer i tilknytning til boligen - overstige nedenstående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lyd niveauer i dB(A).

Dag	Kl.	Reference	dB(A)
Mandag-Fredag	07-18	8 timer	55
Lørdag	07-14	8 timer	55
Lørdag	14-18	8 timer	45
Søn- og helligdage	07-18	8 timer	45
Alle dage	18-22	1 time	45
Alle dage	22-07	0,5 timer	40
Spidsværdi	22-07	-	55

Husdyrbrugets ophør

34. Ved ophør af husdyrbruget skal der foretages:

- En oprydning i og omkring staldanlæg.
- Tømning og rengøring af fortank med rørsystemer, gyllekanaler/-kummer m.v. Gødningsrester og spildevand skal bortskaffes efter gældende regler.
- Tømning af alle olietanke.
- Bortskaffelse af restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. i henhold til Sønderborg Kommunes affaldsregulativer.

3.1 Øvrige krav

Krav der er indarbejdet som generelle og umiddelbart anvendelige regler, som skal efterleves på husdyrbruget.

- Kravet i § 37 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen – Fasefodring, for nærmere beskrivelse se side 51.
- Kravet i § 43 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen – Miljøledelse, for nærmere beskrivelse se side 49-50.

4. Vurdering af husdyrbruget og det ansøgte

Sønderborg Kommune skal ved meddelelse af en godkendelse efter § 16 a i husdyrbrugloven vurdere, om de ansøgte ændringer og udvidelser vil have en væsentlig indvirkning på miljøet.

Kommunen skal også vurdere, om husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensyn til omgivelserne.

4.1 Husdyrhold og stalde

Landbruget drives som et konventionelt svinebrug. Et oversigtskort over anlægget kan ses i bilag 1.

Af tabel 1 fremgår staldsektionernes størrelse og produktionsareal i m², dyretype, staldsystemer og miljøteknologi.

Det samlede produktionsareal udgør 3.058 m² i nudrift og ansøgt drift i eksisterende stalde og 5.095 m² i ansøgt drift med udvidelse i nye stalde.

Det er endnu ikke afklaret om den nye farestald skal være til løsgående farende søer eller søer i kassestier. Løsgående farende søer kræver mere plads. Det ansøgte er derfor med worst- case scenario med løsgående søer og en større stald. Alternativt etableres der en mindre stald med kassestier "Ny Farestald".

Produktionsarealets størrelse og dyrevelfærdsreglerne bestemmer hvor mange dyr der maksimalt må være i staldene. Dyrevelfærdsreglerne skal til enhver tid være overholdt².

Tabel 1. Oversigt over stalde, dyretyper og miljøteknologi.

Stald	Staldstørrelse m ²	Produktionsareal m ² Eksisterende	Produktionsareal m ² Ansøgt udvidelse	Dyretype, Staldsystem	Miljøteknologi
13+14 Drægtighedsstald (BBR: Bygning 13+14)	763	646	646	Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Ingen
Poltestald (BBR: Bygning 4)	253	100	100	Slagtesvin. Delvist spaltegulv, 50-75 % fast gulv	Ingen

² Bekendtgørelse af lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin, nr. 56 af 11/1/2017

Farestald (BBR: Bygning 12)	1.220	802	802	Søer, diegivende, Kassestier, fuldspaltegulv	Ingen
10 Drægtighedsstald (BBR: Bygning 10)	388	215	0 (bruges som udleveringsstald)	Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Ingen
Smågrisestald/poltestald (BBR: Bygning 9)	487	181 181	181 181	Slagtesvin. Drænet gulv+spalter (33%/67 %) Smågrise. Drænet gulv+spalter (50%/50%)	Ingen
7 Drægtighedsstald (BBR: Bygning 7)	604	375	375	Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Ingen
Løbestald (BBR: Bygning 6)	295	170	0	Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Ingen
5 Drægtighedsstald (BBR: Bygning 5)	462	314	0	Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Ingen
Ny løbestald	1.356	0	950	Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Gyllekøling (linespil)
Ny farestald	1.346	0	0/847 *	Søer, diegivende, Kassestier, fuldspaltegulv	Gyllekøling
Ny drægtighedsstald	799	0	680	Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Gyllekøling (linespil)
Alternativ ny farestald	1.564	0	1.106	Søer, diegivende, Kassestier, fuldspaltegulv	Gyllekøling

Nordlig del af drægtighedsstald (BBR: Bygning 10)	111	74	74	Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Ingen
--	-----	----	----	--	-------

*Alternativ med mindre stald med kassestier.

Af bilag 2 fremgår en redegørelse for beregning af produktionsarealerne i staldene og et kort over indretningen i staldene.

Den eksisterende stald 10 Drægtighedsstald vil i ansøgt drift med de nye stalde fungere som udleveringsstald.

Alle eksisterende stalde er med gyllekanaler med træk-og-slip. Den nye løbestald og den nye drægtighedsstald bliver med delvis fast gulv og spalter og linespil og den nye farestald bliver med fuldspalter og træk-og-slip. Der nedlægges køleslanger i alle nye stalde og der etableres gyllekøling med henholdsvis 34 % og 30 % ammoniakreduktionsprocent (34 % i løbe- og drægtighedsstaldene og 30 % i farestalden). For at komme op på de høje ammoniakreduktionsprocenter, etableres frikøling og heatdump (læs mere om gyllekøling og beregningerne bag, i afsnit 4.10.1).

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår:

- Vilkår 9

Anlægsarbejder, bygningsmæssige ændringer, placering af ny bebyggelse

Der vil blive etableret en ny løbestald og en ny drægtighedsstald til løsgående søer, en ny farestald, en ny teltoverdækket gyllebeholder 5.000 m³ og 8 nye fodersiloer. Nogle af de eksisterende stalde tages ud af drift når de nye stalde er opført.

I forbindelse med etableringen af de nye stalde og den nye gyllebeholder og evt. en ny udkørselstank vil der blive gravet en del jord bort. Ud over byggematerialer og færdigbeton vil der blive benyttet en vis mængde sand og grus. Affald fra byggeprocessen vil være begrænsede mængder, idet de fleste materialer er præfabrikerede. Afgravet jord vil blive lagt ud i marken i en mængde af max 0,5 m i forhold til det eksisterende terræn.

Samdrift med andre husdyrbrug

Husdyrbruget på Ravnskobbel 1, 6400 Sønderborg er ikke teknisk, forureningsmæssigt eller driftsmæssigt forbundet med andre ejendomme. Smågrisene afsættes til egne stalde på andre ejendomme, men der flyttes ingen andre dyr, foder eller andet mellem ejendommene i bedriften.

4.2 Gødnings- og foderopbevaringsanlæg

Gødningsopbevaring

Der er to eksisterende gylleholdere nordvest for staldanlægget på hhv. 1.500 m³ og 2.500 m³. Beholderne er ikke teltoverdækkede. Der er en mindre beholder på 500 m³ som ikke er i brug.

Der vil blive etableret en ny teltoverdækket gyllebeholder på 5.000 m³ samt evt. en ny udkørselstank.

Tabel 2 viser en oversigt over ejendommens gødningsopbevaringsanlæg.

Tabel 2. Gødningsopbevaringsanlæg

Type	Bygge Dato	Kontrol-dato	Areal (m ²)	Volumen (m ³)	BBR Anlægs nr.	Bemærkning
Perstrup (Betonelementer med kabel)	1980	August 2010		1.500		
Spæncom (Betonelementer med kabel)	1994	August 2010		2.500		
Beholder imellem stald 7 og 9 (Bloksten)	1980	August 2010	-	500		Ikke aktiv
Ny Gyllebeholder	-	-		5.000		Teltoverdækning Ansøgt, etableres på matrikel 48 Stovgård, Dybbøl

Foderopbevaring

Der er en gastæt silo på 1.040 m³ og 9 mindre fodersiloer, hvoraf mindst 3 fjernes (de 3 østligste fodersiloer for enden af fare- og drægtighedsstaldene). Der ønskes at etablere otte nye fodersiloer. 4 stk. på den lange side af den nye løbestald og 4 stk. på den lange side af den nye farestald (se oversigtskort i bilag 1).

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at den redegjorte opbevaring af flydende husdyrgødning er BAT, jf. EU's BREF-dokument vedrørende fjerkræ og svin.

4.3 Energi- og vandforbrug

Elforbrug

Elforbruget dækker primært ventilation, belysning, gyllepumper, drift af foderanlæg, øvrige elektriske maskiner og evt. korntørring samt forbrug i stuehuset. Fremadrettet vil der også blive brugt el til gyllekølingsanlægget.

Bortset fra den eksisterende farestald og ”9 Smågrisestald/poltestald” er staldene og de øvrige driftsbygninger uopvarmede. Alle staldbygninger er isolerede. Udtørring af stalde efter vask sker med dieseloliefyret varmekanon.

Korntørring sker ved hjælp af dieseloliefyret varmekanon. Stuehuset opvarmes med fyringsolie.

Samlet energiforbrug i nudrift og ansøgt drift ses i tabel 3.

Tabel 3. El, diesel og fyringsolieforbrug i nudrift og ansøgt drift

Type	Forbrug nudrift	Forbrug ansøgt drift
El	ca. 350.000 kWh	ca. 500.000 kWh
Diesel	ca. 25.000 l	ca. 25.000 l
Fyringsolie	ca. 30.000 l	ca. 8.000 l

Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015 udgivet af Seges er elforbruget ca. 174 kWh pr. årssø, ca. 10 kWh pr. slagtesvin (polt) og 2 kWh pr. smågris. Da forbruget jf. normtal for 1.500 årssøer, 1.000 smågrise og 1.000 polte er på ca. 273.000 kWh, og der stadig er ældre ventilationsanlæg i drift og der også bruges strøm til jordvarmeanlæg, korntørring og fremadrettet også gyllekøling vurderes ejendommens elforbrug at ligge indenfor normen. Der benyttes ekstra meget strøm i forbindelse med gyllekølingsanlægget, idet der køles mere end varmebehovet, og der derfor skal bruges strøm til driften og til at slippe af med overskudsvarmen (se energibehovet for gyllekølingsanlægget i bilag 3).

I de nye staldsektioner forventes opsat LED-belysning. Ved udskiftning af lysstofrør og anden belysning, vil der blive skiftet til lavenergibelysning i det omfang det er muligt. Lyset i staldene er kun tændt efter behov ved arbejde i staldene. Generelt er lyset ikke tændt ret meget i sommerhalvåret pga. en stor mængde naturligt lys via vinduer.

Ventilationssystemerne er fra Skov A/S. I de ældste stalde er der dels ventilationssystemer med triakmotorer og dels on/off-motorer, og i de nyeste af de eksisterende stalde er der Multistep ventilation. Triakmotorerne bruger væsentligt mere strøm end de øvrige motorer. Ventilatorerne vaskes i forbindelse med vask af de enkelte stalde (reducerer modstanden). Der er temperaturstyring og alarmer mv. på ventilationsanlæggene i staldene.

Vandforbrug

Ejendommens forventede vandforbrug fremgår af Tabel 4.

Ejendommen forsynes med vand fra Ragebøl Vandværk.

Der er ingen markvandingstilladelser på bedriftens arealer.

Vand benyttes primært til drikkevand til dyr, vask af stalde, overbrusning af dyr, sanitære forhold samt forbrug i boligen.

Der er i alle stalde vandbesparende drikkekopper og vandtrug for at reducere vandspild. Staldene bliver sat i blød i koldt vand inden vask. Iblødsætningen reducerer det efterfølgende forbrug af rengøringsvand og staldene vaskes med højtryksrensere og koldt vand, hvilket også er vand- og ressourcebesparende.

Der føres ikke løbende journal over energi- og vandforbrug, men forbruget opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Det er ikke påtænkt at udarbejde planer for vedligehold og reparationer, men ved daglig inspektion vil der blive undersøgt for eventuelle lækager med efterfølgende igangsætning af reparation.

Tabel 4. Oversigt over vandforbrug i nudrift og ansøgt drift

Type	Forbrug pt	Forbrug efter
Drikkevand til dyr, vask mv.	ca. 8.000 m ³	ca. 12.500 m ³
Vand til stuehus	ca. 170 m ³	ca. 170 m ³
Vask af maskiner mv.	ca. 100 m ³	ca. 100 m ³
I alt	ca. 8.270 m ³	ca. 12.670 m ³

Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015 udgivet af Seges er vandforbruget pr. årssø ca. 6.200 l, pr. produceret smågris ca. 143 l og pr. produceret slagtesvin (polte) ca. 560 l. Med 1.500 årssøer, 1.000 smågrise og 1.000 polte beregnes drikkevandsforbruget til ca. 10.000 m³.

Vandforbruget er ud fra nuværende forbrug skønnet til at ligge noget højere end normen. Dette skyldes primært, at der er fokus på sundhed, og at der derfor vaskes grundigt. Der vaskes efter hvert hold dyr i fare-, løbe- og poltestalde. Drægtighedsstalden vaskes typisk en gang om året.

Miljømyndighedens vurdering

Ansøger oplyser at den umiddelbart forventede produktion ligger på 1.500 årssøer, 1.000 smågrise og 1.000 polte årligt.

Det fremgår af Tabel 3, at det årlige elforbrug vil stige fra ca. 350.000 kWh til ca. 500.000 kWh. I henhold til "Håndbog til Driftsplanlægning 2015" er elforbruget for en tilsvarende produktion ca. 273.000 kWh. Dertil benyttes en del strøm pga. at der hjemmeblandes foder og til jordvarmeanlægget, overskudsvarme fra gyllekøling og øvrigt forbrug.

Sønderborg Kommune vurderer derfor, at det forventede forbrug i ansøgt drift er indenfor normen.

For at sikre en god udnyttelse af ressourcerne stilles der vilkår om, at hvis elforbruget overstiger 500.000 kWh årligt, skal ejendommen gennemgås ved et energieftersyn. Energieftersynet er gratis og fås ved henvendelse hos dit elselskab.

Der stilles vilkår om, at besøgsrapporten fra et eventuelt energieftersyn skal fremsendes miljømyndigheden. Der stilles også vilkår om, at hvis en eventuel besøgsrapport viser energiforbedringer, som via besparelse på el kan tilbagebetales indenfor 2 år, skal disse udføres senest 2 år efter modtagelsen af rapporten.

For at miljømyndigheden kan kontrollere elforbruget skal det dokumenteres, for eksempel ved fremvisning af elregning. Dokumentation skal gemmes mindst 5 år og fremvises miljømyndigheden på forlangende.

Det fremgår af Tabel 4, at det forventede vandforbrug vil være ca. 12.670 m³ årligt efter udvidelsen.

I henhold til "Håndbog til driftsplanlægning 2015" er vandforbruget for en tilsvarende produktion ca. 10.000 m³.

Vandforbruget ligger højere end normen. Ansøger oplyser, at der er stor fokus på sundhed og at der derfor vaskes grundigt.

For at sikre at der sker en god udnyttelse af ressourcerne stilles der vilkår om, at hvis vandforbruget overstiger 12.670 m³ skal ansøger indsende en redegørelse til miljømyndigheden. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af, hvorfor forbruget er steget, og hvilke tiltag der sættes i værk for at reducere vandforbruget.

For at miljømyndigheden kan kontrollere vandforbruget skal forbruget registreres årligt. Dokumentation skal gemmes mindst 5 år og fremvises miljømyndigheden på forlangende.

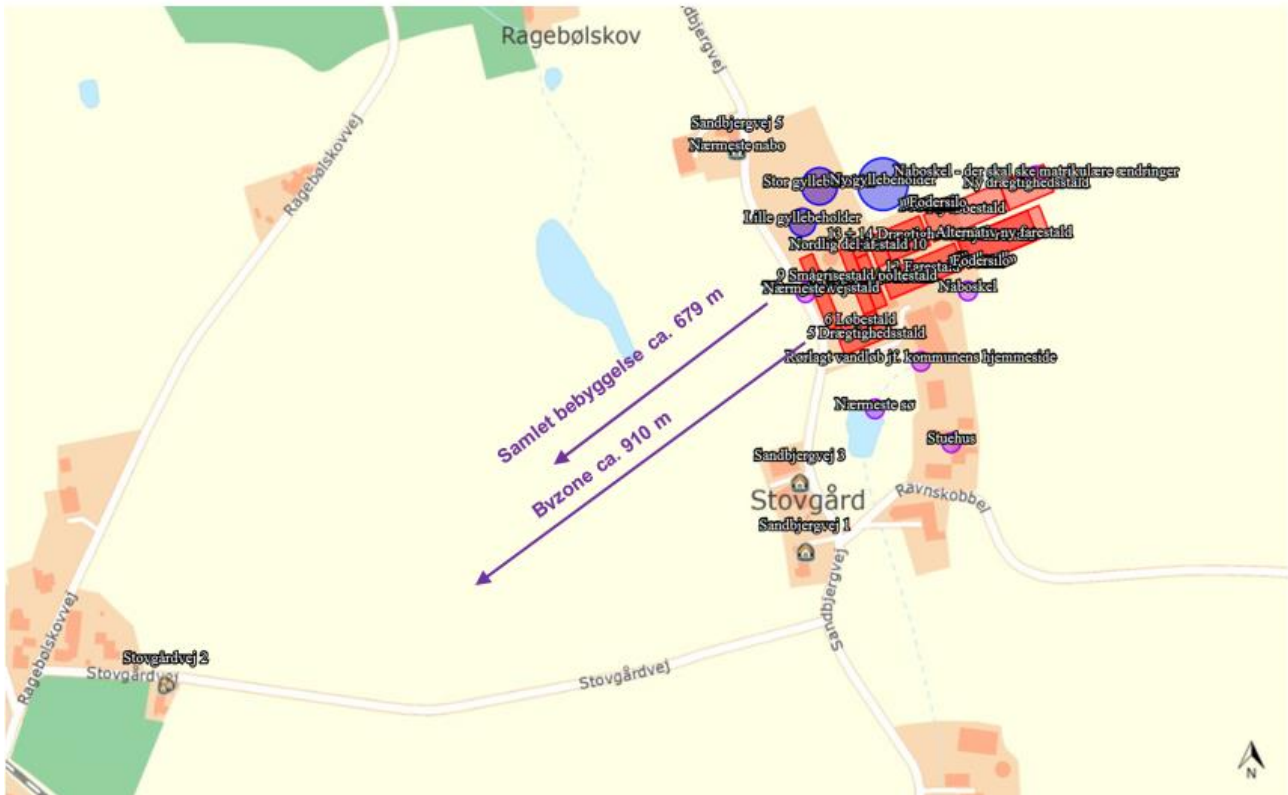
Det er miljømyndighedens vurdering, at virksomheden lever op til kravene til BAT for energi og vandforbrug, hvis vilkårene overholdes og virksomheden i øvrigt drives som beskrevet.

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår:

- Vilkår 3
- Vilkår 16
- Vilkår 17
- Vilkår 18

4.4 Landskabelig vurdering og overholdelse af afstandskrav

4.4.1 Husdyrbrugets beliggenhed

Figur 1. Husdyrbrugets placering i forhold til omgivelserne

Figur 1 viser en oversigt med angivelse af anlæggets placering i forhold til omgivelserne. Jf. husdyrbruglovens § 6 er etablering af husdyranlæg samt udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug der medfører forøget forurening, ikke tilladt indenfor eller i en afstand af mindre end 50 m fra:

- eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedelt fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål, eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

Husdyrbruget på Ravnkobbel 1 er beliggende i landzone. Fra husdyrbruget er der ca. 175 meter til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt, som ikke er ejet af ansøger. Nabobeboelsen på Sandbjergvej 5 er beliggende nordvest for husdyrbruget. Der er ca. 678 meter til nærmeste beboelse, som er en del af samlet bebyggelse. Det drejer sig om Stovgårdvej 2, som ligger sydvest for staldanlægget. Se figur 1.

Der er ca. 750 m til nærmeste lokalplanlagte område, "Lokalplan nr. 0-0112 Skilte og facader", sydvest for ejendommen. Der er ca. 910 m til nærmeste byzone ved Ragebøl, Dybbøl.

Etablering af husdyranlæg samt udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug, der medfører forøget forurening, er endvidere ikke tilladt indenfor de i tabel 5 beskrevne afstande.

Tabel 5. Forbudszoner (målt fra nærmeste stald eller lager, hvor der sker ændringer)

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Byzone	ca. 910 m	Fra staldanlægget til byzoneområde ved Ragebøl	50 m
Sommerhusområde	Ca. 4,4 km	Fra staldanlægget til sommerhusområde ved Vemmingbund	50 m
Lokalplanlagt område (bolig, erhverv, rekreative formål etc.)	ca. 750 m	Fra staldanlægget til lokalplan "Lokalplan nr. 0-0112 Skilte og facader"	50 m
Nærmeste nabo (uanset landbrugspligt eller ej)	Ca. 96 m	Fra stald 7 Drægtighedsstald til Sandbjergvej 5	50 m
Nærmeste nabobeboelse (uanset om det er landbrug eller ej) i samlet bebyggelse	ca. 678 m	Fra staldanlægget til Stovgårdvej 2, som er den nærmeste beboelse, som udløser samlet bebyggelse.	50 m

Jf. husdyrbruglovens § 8 må stalde og lign. samt gødningsopbevaringsanlæg ikke etableres indenfor afstande der fremgår af tabel 6.

Tabel 6. Oversigt over afstande

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Stuehus	Ca. 92 m	Fra "5 drægtighedsstald" til stuehuset	15 m
Naboskel	Ca. 14 og 17 m	Fra "12 farestald" og "alternativ ny farestald" til matrikel 72, Stovgård, Dybbøl	30 m

Levnedsvirksomhed	> 25 m	Butik i Dybbøl	25 m
Fælles vandindvindingsanlæg	ca. 1,5 km	Fra staldanlægget til Rønsdam Vandværk	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	408 m	Fra eksisterende staldanlæg til DGU boring 169.911 (vandboring)	25 m
Vandløb	ca. 29 m	Fra "5 drægtighedsstald" til rørlagt vandløb Stovgård	15 m
Dræn	> ca. 15 m	Så vidt vides er der ingen drænrør indenfor 15 m fra stalde og lagre.	15 m
Sø (større end 100 m ²)	46 m	Fra "5 drægtighedsstald" til sø mod syd.	15 m
Privat fællesvej	> 15 m	Der er ikke umiddelbart kendskab til, hvor den nærmeste private fællesvej ligger	15 m
Offentlig vej	6 m	Fra "7 Drægtighedsstald" til offentlig vej (vejlitra 7000).	15 m
Kategori 1	Ca. 6,4 km	Fra staldanlægget til Habitatområde Augustenborg skov	10 m

Mod nord vil byggeriet gå ind over skel til matrikel nr. 48 af Stovgård, Dybbøl. Der er derfor indledt forhandlinger med ejeren om hel eller delvis erhvervelse af matriklen. LandSyd er i gang med at udarbejde forslag til ny skeldragelse.

Mod syd vil den nye farestald ikke kunne overholde afstandskravet på 30 m til matrikel nr. 72 af Stovgård, Dybbøl.

Der er derfor ansøgt om dispensation fra afstandskravet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen til etablering af en ny farestald i en afstand mindre end 30 meter fra naboskel til markareal. Ansøger har i ansøgningen redegjort for, at det ikke ville være hensigtsmæssigt at placere stalden anderledes på ejendommen. Driftsmæssigt er det mest hensigtsmæssigt at have farestaldene til at ligge samlet. Alternativt skulle der etableres mellemgange og alle de nye stalde skulle vinkles, så de lå stik øst-vest, hvilket også er driftsmæssigt u hensigtsmæssigt og endvidere vil virke uharmonisk.

Miljømyndighedens vurdering

Stalden opføres i umiddelbar tilknytning til den eksisterende bygningsmasse på ejendommen og den placeres bagved eksisterende byggeri set fra vejen. Det er efter Sønderborg Kommunes vurdering ikke muligt at placere stalden i tilknytning til de eksisterende bygninger, uden at der dispenseres for afstandskravet på 30 meter til naboskel.

Da matrikel 72 er et landbrugsareal uden bebyggelse, er det Sønderborg kommunes vurdering at stalden kan opføres 14 meter fra skellet uden væsentlig gene for omgivelserne.

Det vurderes, at Husdyrbruglovens §§ 6, 7 og 8 overholdes. Der stilles derfor ikke supplerende vilkår.

4.4.2 Planmæssige forhold

Ifølge Kommuneplan 2017 – 2029 for Sønderborg Kommune ligger ejendommen i karakterområde Sundeved Dallandskab Ejendommen ligger i landområde med kommuneplannummer 4.13.001.J. Ejendommen er beliggende i et område, som ikke er omfattet af en lokalplan.

Ifølge Spildevandsplan 2016 - 2021 for Sønderborg Kommune skal spildevand fra ejendommen renses til rensesklasse "SO". Ejendommen ligger et eksisterende opland "spildevandskloak" med nedsivning af regnvand fra veje og grunde Ejendommen forsynes med vand fra Ragebøl vandværk.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at udvidelsen af det eksisterende anlæg kan ske uden at der opstår konflikt med planforholdene i Sønderborg Kommune.

4.4.3 Grundvandsbeskyttelse

Staldanlægget ligger udenfor område med særlige drikkevandsinteresser, indvindingsoplande til vandværker og BNBO.

4.4.4 Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv.

Sønderborg Kommune vurderer, at husdyrbruget ikke er beliggende indenfor eller i nærheden af:

- Fredede områder
- Fortidsmindebeskyttelseslinje
- Kirkebyggelinjer og kirkelandskaber
- Å- og søbeskyttelseslinjer
- Strandbeskyttelseslinje
- Klitfredningslinje
- Kulturhistorisk bevarings værdi
- Lavbundsareal
- Naturbeskyttelsesområder
- Skovrejsningsområder
- Geologisk bevarings værdi
- Værdifulde kulturmiljøer

- Rekreative interesseområder
- Beskyttede sten- og jorddiger

Kystnærhedszone: Staldanlægget ligger indenfor udpegningen. Inden for udpegningen står der bl.a. i kommuneplanens retningslinjer:

- I kystnærhedszonen skal inddragelse af og planlægning for nye arealer til bebyggelse og anlæg skal have en særligt planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse. Mulighederne for placering uden for kystnærhedszonen skal belyses i fornødent omfang.
- Kystnærhedszonen skal friholdes for yderligere bebyggelse og anlæg, som ikke er afhængige af placering ved kysten.
- Mulighederne for placering af nyt byggeri uden for kystnærhedszonen skal belyses i fornødent omfang.
- Offentlighedens adgang og oplevelsesmuligheder i kystlandskabet skal sikres og udbygges.
- Udsigten over kystlandskabet må som udgangspunkt ikke forringes eller forhindres, når der placeres nyt byggeri, anlæg eller større beplantninger. Det gælder også indsigten til kystlandskabet set fra modstående kyster.
- Nyt nødvendigt byggeri eller anlæg i kystlandskabet skal videst muligt placeres bag ved og i tæt tilknytning til eksisterende bebyggelse.
- Nyt nødvendigt byggeri og anlæg skal indpasses i kystlandskabets karakter, og må ikke forringe oplevelsesværdierne.

Værdifulde landskaber: Staldanlægget ligger inden for udpegningen, hvor der bl.a. i kommuneplanens retningslinjer står:

- I de værdifulde landskaber skal hensynet til landskabet vægtes højt.
- De værdifulde landskaber skal friholdes for ny spredt bebyggelse, større tekniske anlæg, byudvikling, anlægsarbejder og større beplantninger, der forringer landskabets bevaringsværdige karakter og oplevelsesværdier.
- Nødvendigt nyt byggeri og anlæg skal placeres og udformes så der tages mest muligt hensyn til landskabets karakter, identitetsgivende træk og landskabsoplevelse, herunder skala, udsigts- og indsigtsforhold, visuelle sammenhænge samt eksisterende bevoksnings- og bebyggelsesstrukturer.

- Større nødvendige bygninger og anlæg, herunder landbrugsbygninger skal så vidt muligt placeres i tilknytning til eksisterende bygninger. Det kan være nødvendigt at etablere en afskærmende beplantning.
- Etablering af afskærmende beplantning, skal tilpasses bevoksningsstrukturen i det aktuelle område. Bevoksningsstrukturen er beskrevet i landskabsanalysens under det enkelte karakterområde.
- Nødvendigt nyt byggeri og anlæg skal placeres og udformes, så der tages mest muligt hensyn til de landskabelige værdier og friluftslivets interesser.

Indsatsområde for truede dyrearter: Staldanlægget ligger indenfor indsatsområde for grøn frø.

Natura 2000: Der er ingen bygninger inden for Natura 2000. Det nærmeste terrestriske Natura 2000 område til det ansøgte projekt på Ravnskobbøl 1 er H200 Augustenborg Skov ca. 6,5 km fra anlægget.

Beskyttede naturarealer (§ 3): Ca. 40 m syd for ”5 Drægtighedsstald” ligger en beskyttet sø.

Økologiske forbindelser: Den nye gyllebeholder ligger indenfor udpegningen. Ifølge kommuneplanens retningslinjer for økologiske korridorer må ændringer i arealanvendelsen, bl.a. etablering af nye større anlæg, ikke i væsentlig grad forringe dyre- og plantelivets spredningsmuligheder.

Skovbyggelinjer: Staldanlægget med de nye stalde og den nye gyllebeholder ligger inden for udpegningen. Mellem skoven og skovbyggelinjen må der ikke placeres bebyggelse. Formålet er at sikre det frie udsyn til skoven og skovbrynet og for at bevare skovbrynene som værdifulde levesteder for plante- og dyreliv. Undtager er dog bl.a. erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri for driften af en landbrugsejendom, der opføres i tilknytning til eksisterende bygninger.

Miljømyndighedens vurdering

Bygningerne ligger inden for udpegningerne Kystnærhedszonen og Værdifulde landskaber. Landskabelig vurdering fremgår af afsnit 4.4.5 Placering i landskabet.

I forhold til udpegningerne Indsatsområder for truede dyrearter, Natura 2000, Beskyttede naturarealer (§3) og økologiske forbindelser er der redegjort for disse i afsnit 4.5.1 (Den nye gyllebeholder ligger indenfor en økologisk forbindelse. Da gyllebeholderen kommer til at ligge i umiddelbar tilknytning til de eksisterende gylleholdere og stalde, vurderer Sønderborg Kommune, at gyllebeholderen ikke er i uoverensstemmelse med kommuneplanens retningslinjer for udpegningen.)

Staldanlægget med de nye stalde og den nye gyllebeholder ligger inden for skovbyggelinjen. Da byggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt for driften af landbrugsejendommen og opføres i tilknytning til eksisterende byggeri, kan det opføres uden dispensation jf. Naturbeskyttelseslovens § 17, stk. 2 nr. 4.

4.4.5 Placering i landskabet

Det nye staldanlæg med tilhørende siloer og ny gyllebeholder placeres i samme niveau som det eksisterende anlæg ca. 29 meter over havoverfladen i et let kuperet område på en moræneflade, som skråner jævnt mod øst til kysten af Alssund cirka 550 meter fra de nye stalde. Staldanlægget placeres mod øst i forlængelse af de eksisterende driftsbygninger.

I kommunens landskabskarakteranalyse ligger området inden for Sundevej kystnære dallandskab, der danner baggrund for udpegningen "værdifuldt landskab". Området er overvejende roligt og uforstyrret. De karaktergivende landskabstræk for dette område knytter sig især til kystlandskabet og de énrækkede løvtræ hegn – særligt vinkelret på kysten, der sammen med små skove, bevoksninger og dalstrøg opdeler landskabet i mindre landskabsrum.

De eksisterende bygninger er opført i betonelementer med fritlagt norsk marmor og fremstår gråhvide. En del af ældre bygninger er cementpudsede og hvidmalede. Tagene er primært med grå eternitplader. Væghøjden på de eksisterende stalde er ca. 2,20 m og maks. 7 m høje. Maskinhuset er med 4 m ben og ca. 8 m i kip. De nye bygninger vil blive med vægge med norsk marmor betonelementer 2,20 m og 3,0 m sider og ca. 15-20 grader hældning (dvs. maks. 7 m til kip), trægitterspær og tag i antracitgrå stålplader. De 2 x 4 siloer der placeres op ad henholdsvis syd- og nordvendt facade vil fremstå gråhvide og få en maks. højde på 8,75 meter.

Den nye gyllebeholder har sider på ca. 3 meter og en med teltoverdækning i grå pvc-dug, der på midten rager cirka 8 meter over terræn. Den nye gyllebeholder placeres cirka 2 m lavere end de nuværende gyllebeholdere, der også ligger i cirka kote 29. Toppen af overdækningen vil stikke maks. 4 m over de nuværende gyllebeholderes øvre kant. Der er delvist beplantet ved de eksisterende gyllebeholdere og der er énrækkede løvtræhegn umiddelbart mod nord og syd for staldanlægget. Der fjernes 100 meter af det nordlige hegn, da udvidelsen af funktionsmæssige årsager ikke har kunnet underordne sig den eksisterende hegnstruktur.

Miljømyndighedens vurdering

Formålet med planlovens regler for kystnærhedszonen er, at de åbne kyststrækninger bevarer deres karakter og fortsat kan udgøre landskabelige helheder med væsentlige natur- og landskabstræk. Udgangspunktet er, at landets kystområder skal søges friholdt for bebyggelse og anlæg, som ikke er afhængige af kystnærhed. Afvigelse fra hovedreglen kan ske, hvis der er en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for den kystnære lokalisering. Kommunen vurderer, at det ikke er funktionelt muligt, at placere de nye stalde bag eksisterende bebyggelse i forhold til kysten. Naturhensyn vil heller ikke kunne tilgodeses ved placering vest for ejendommens bygningsmasse.

Staldanlægget vil blive synligt fra Sandbjergvej og vil blive delvist synligt fra Ravnskobbøl. Fra selve kysten vil anlægget ikke være synligt primært på grund af terræn og delvist på grund af bevoksning. Fra modstående kyst ca. 1 km væk vil anlægget være delvist synligt. Den eksisterende beplantning vest og øst for de

nuværende gyllebeholdere vil delvist skærme af for indsynet til den nye gyllebeholder og de nye stalde set fra Sandbjergvej mod nord.

Ud fra en landskabelig vurdering af beliggenheden i det værdifulde kystlandskab og med en offentlig vanderrute umiddelbart øst for, bør der etableres nye hegn, der visuelt kan afskærme det nye byggeri sådan, at der bliver en grøn ramme omkring, der på sigt vil skabe en helhed i landskabet (beplantningen er vist på bilag 4). De 100 meter hegn der fjernes bør kompenseres i form af en ny hegnsplantning øst for udvidelsen. Den nye beplantning og vilkår om bevarelse af eksisterende hegn inden for og i matrikelskel til matr. nr. 10 Stougård, Dybbøl vil danne en ramme om de nye anlæg set fra offentlig vej og sti, fra det kystorienterede landskab og fra modstående kyst. Ved den ny gyllebeholder skal der også etableres afskærmende beplantning mod øst og nord på min. 1 række træer og buske.

Der stilles vilkår om, at den ny gyllebeholder fjernes, når den ikke længere er nødvendig for driften.

Sønderborg Kommune vurderer, at den nye staldbygning placeres på en måde, at ejendommen fremstår som en samlet helhed i tilknytning til de eksisterende driftsbygninger. Kommunen vurderer, at de nye driftsbygninger, herunder gyllebeholderen, ikke ændrer væsentligt på oplevelsen af landskabet og den bestående landskabskarakter og med de stillede vilkår vil udvidelsen ikke være i konflikt med de landskabelige interesser i området.

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår:

- Vilkår 7
- Vilkår 8

4.5 Husdyrbrugets ammoniakemission

Ammoniak, natur og bilag IV arter

Afsnittet omhandler husdyrbrugets ammoniakpåvirkning af beskyttet natur, der sker fra husdyrbrugets stalde og gødningsopbevaringsanlæg.

4.5.1 Ammoniak og natur

Husdyrbrugets ammoniakemission må ikke give anledning til væsentlige påvirkninger af naturområder, der er beskyttede af europæisk lovgivning (Natura 2000 områder). Der må heller ikke ske påvirkning af naturområder, der er beskyttet af dansk lovgivning eller som kan være leve- eller ynglelokaliteter for særligt beskyttede dyrearter (bilag IV arter).

Den samlede ammoniakemission i ansøgt drift og i nudrift (8-års drift) fra husdyrproduktionen på Ravnskobbøl 1 er vist i nedenstående tabel 7:

Tabel 7. Samlet ammoniakemission fra stald og lager

Samlet resultat af ammoniakberegninger

Samlet emission: **6041,3** (kg NH₃-N/år)

Meremission (8 års-drift): **1645,2** (kg NH₃-N/år)

Meremission (nudrift): **1645,2** (kg NH₃-N/år)

Ammoniakdepositionskrav

Nedenstående tabel 8 viser specifikke krav om maksimal total- og merdeposition af ammoniak til kategori 1 og 2 natur, samt krav der kan stilles til kategori 3 natur.

For nærmere beskrivelse af naturarealer der hører under kategori 1-3 samt beskyttede naturtyper udenfor kategorierne se Bilag 5.

Tabel 8. Krav til maksimal ammoniakdeposition i kategori 1-3.

Naturtyper med fastsat beskyttelsesniveau	Beskyttelsesniveauer
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1	Max. <i>Total</i> deposition (stald og lager) afhængig af antal husdyrbrug i nærheden ^{*)} : 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2	Max. <i>total</i> deposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3.	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. <i>mer</i> deposition, og hvad det nødvendige krav til max. deposition skal være. Kravet må dog ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
<p>* Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel): Antal husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH₃-N pr. år indenfor 200 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH₃-N pr. år indenfor 200-300 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år indenfor 300-500 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH₃-N pr. år indenfor 500-1.000 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH₃-N pr. år indenfor 1.000-2.500 m</p>	

4.5.2 Naturområder ved Ravnskobbet 1

Sønderborg Kommune har foretaget en konkret vurdering af de mulige påvirkninger af naturen i nærområdet til ejendommen på Ravnskobbet 1. Vurderingen tager udgangspunkt i beregninger af ammoniakdeposition til de enkelte naturområder. I de tilfælde, hvor det på baggrund af beregningerne vurderes nødvendigt, er der foretaget besigtigelser af naturområderne.

Der findes i nærområdet til Ravnskobbøl 1 flere naturarealer. De naturarealer der ligger nærmest, er mose og overdrev (kategori 3), en beskyttet enge og søer.

Beregnete værdier for ammoniakdeposition til naturarealer ved Ravnskobbøl 1

Depositionsberegningen til nærliggende naturområder der er foretaget i husdyrgodkendelse.dk, fremgår af nedenstående tabel 9:

Tabel 9. Depositionsberegninger til nærliggende naturområder

Naturpunkt	Betegnelse fra ansøgning	Natur-type	§ 7 natur	Bilag IV arter	Afstand	Mer-deposition (kg N/ha/år)	Total deposition (kg N/ha/år)
A	Potentiel ammoniakfølsom skov	Skov			250	0,7	3,6
B	Overdrev mod øst	Overdrev			1180	0,1	0,3
970	Mose mod nordvest	Mose			330	0,5	2,4
972	Sø mod vest			x	125	0,5	5,7
974	Sø mod syd	Sø			45	-1,1	6,5
975	Eng mod sydøst	Eng			370	0,9	2,2
976	Mose mod nord	Mose			180	1,7	6,7
2546 Kær Vester mark	Overdrev på ca. 11 ha	Overdrev	Kat. 2		1,8 km	0,0	0,0
N2000 August enborg skov	Natura 2000	Skov	Kat. 1		6,5 km	0,0	0,0

- Se også bilag 6

Ammoniakfølsomme naturtyper indenfor Natura 2000 områder (kategori 1 natur)

Det nærmeste terrestriske Natura 2000 område til det ansøgte projekt på Ravnskobbøl 1 er H200 Augustenborg Skov ca. 6,5 km fra anlægget.

Naturtyperne i Natura 2000 området er omfattet af § 7 i husdyrbrugloven som kategori 1 natur. Efter lovgivningen er den maksimalt tilladelige totaldeposition 0,2 kg N/ha/år.

Den beregnede ammoniakdeposition til kategori 1-natur er på 0,0 kg N/ha/år i både merdeposition og totaldeposition.

For nærmere beskrivelse af Natura 2000 områder tættest ved anlægget, se Bilag 7.

Kategori 2-natur (større ammoniakfølsomme naturtyper udenfor Natura 2000-områder)

Kategori 2-natur er nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der ligger uden for internationale naturbeskyttelsesområder, se bilag 5.

Efter en gennemgang af luftfotos er det registreret, at nærmeste § 7 kategori 2 areal, et beskyttet overdrev > 2,5 ha, findes ca. 1,8 km fra ejendommen på Kær Vestermark. Beregningen af kvælstofdeposition viser, at merdepositionen til overdrevet vil være 0 kg N/ha/år.

Kategori 3-natur (andre ammoniakfølsomme naturområder)

Kategori 3-natur er ammoniakfølsomme naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens §3, som ikke er kategori 1-natur eller kategori 2-natur, se bilag 5.

Ammoniakfølsom skov

Naturpunkt A

Den nærmeste potentielle ammoniakfølsomme skov ligger ca. 250 meter nordvest for anlægget (naturpunkt A). Den beregnede merdeposition til naturpunkt D er 0,7 kg N/ha/år.

Beskyttet mose

Nærmeste kategori 3 mose ligger ca. 180 meter nord for anlægget (naturpunkt 976.). Den beregnede merdeposition er 1,7 kg N/ha/år. Mosen er træbevokset med elletræer og gråpil. Det vurderes at en merdeposition på 1,7 kg N/ha/år ikke vil ændre tilstanden af mosen.

Beskyttet overdrev

Nærmeste kategori 3 overdrev ca. 580 meter fra anlægget (naturpunkt C). Der er ikke foretaget beregninger af depositionen til overdrevet, da merdepositionen til lokaliteter tættere på er < 1 kg N/ha/år.

Miljømyndighedens vurdering

Ansøgningen overholder alle krav i forhold til påvirkning af kategori 1, 2 og 3 natur, ligesom det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsændring af naturområder, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3.

4.5.3 Bilag IV arter

Bilag IV arter er arter, der fremgår af bilag IV i EU's habitatdirektiv. De beskrives som strengt beskyttede arter. Det betyder, at arternes yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

Af faglig rapport fra DMU nr. 635, Håndbog over dyrearter på habitatdirektivets bilag IV fremgår en liste over arters udbredelse i et grid på 10x10 km fordelt over hele landet. Af listen fremgår det, at følgende arter er registreret i nærområdet til Ravnskobbel 1:

Brunflagermus
Sydflagermus
Dværgflagermus
Pipistrelflagermus
Langøret flagermus
Vandflagermus
Troidflagermus
Stor Vandsalamander
Spidssnudet frø
Løvfrø
Strandtudse
Markfirben

Kommunens egne registreringer af særligt beskyttede padder viser, at der er registreret forekomst af Stor Vandsalamander i søen på lokalitet 972 ca. 125 m vest for ejendommen. Der er registreret Løvfrø ca. 1,1 km sydvest for ejendommen.

Flere af områdets søer og vådområder *kan* være levested for særligt beskyttede arter af padder.

Gamle bygninger og træer *kan* fungere som dagskjul og overvintringssted for flagermus.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer med baggrund i oplysninger om den ansøgte drift, at projektet ikke medfører ændringer, der påvirker eventuelle bilag IV-arter eller deres levesteder væsentligt.

4.6 Husdyrbrugets lugtemission

Miljøstyrelsens ansøgningsystem har beregnet hvilke afstande, der mindst skal være fra staldene til forskellige beboelsestyper, se tabel 10 nedenfor. I tabellen fremgår den aktuelle afstand (ukorrigerede geneafstand) fra ejendommens lugtcentrum til nærmeste nabo uden landbrugspligt, samlet bebyggelse og byzone samt geneafstanden til samme områder. Ukorrigeret geneafstand er geneafstanden, hvor alle staldanlæg er medtaget ved beregningerne, uanset om de senere bliver screenet bort som følge af afstand eller korrigeret vindretning.

Afstandskrav mht. lugtgener skal måles til staldanlæggets lugtmæssige centrum.

Lugtberegningen er foretaget for scenariet med fri produktion i eksisterende stalde (skema 205690), og for den ansøgte udvidelse med nye stalde (skema 204155).

Tabel 10. Oversigt over lugtberegning ved produktion i eksisterende stalde.

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
Sandbjergvej 5	0	FMK	154,1	154,1	147,3	Nej, men der kan dispenseres jf. § 33 stk. 1 ³
Stovgårdvej 2	0	FMK	273,9	273,9	623,8	Ja
Ragebøl, Dybbøl	0	FMK	487,2	487,2	855,7	Ja

Gennemsnitsafstanden fra anlægget er 147,3 m til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt (Sandbjergvej 5), mens den beregnede geneafstand (den afstand, der minimum skal være for at produktionen kan godkendes) for den ansøgte produktion er beregnet til 154,1 m til nabobeboelse. Geneafstandskrav for lugt til enkeltbolig er dermed ikke overholdt. De 147,3 m udgør 95,6% af geneafstanden på 154,1 m. Da afstanden til enkeltbolig er mere end 50% af den beregnede geneafstand og der samtidig ikke sker en øget lugtemission fra staldanlægget i forbindelse med fri produktion i eksisterende stalde, søges der om dispensation for lugtgeneafstanden til enkeltbolig. I tabel 11 ses en oversigt over lugt emissionen fra de enkelte staldafsnit.

Tabel 11: Lugtemissionen fra de enkelte staldafsnit.

³ Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, nr. 1467 af 6. december 2018

Staldafsnit	Beregnet lugt (Lugtenheder per sekund)		Beregnet lugt (Odour units per sekund)	
	Nudrift	Ansøgt drift (fri produktion i eks. Stalde)	Nudrift	Ansøgt drift (fri produktion i eks. Stalde)
13+14 Drægtighedsstald	4.263,6	4.263,6	4.586,6	4.586,6
Poltestald	660	660	710	710
12 Farestald	3.127,8	3.127,8	17.644	17.644
10 Drægtighedsstald	2.365	2.365	2.580	2.580
9 smågrisestald/poltestald	2.534/2.172	2.534/2.172	7.783/3.801	7.783/3.801
7 Drægtighedsstald	2.475	2.475	2.662,5	2.662,5
6 løbestald	1.870	1.870	2.040	2.040
5 Drægtighedsstald	3.454	3.454	3.768	3.768
Nordlig del af stald 10	814	814	888	888
Samlet lugt	23.735,4	23.735,4	46.463,1	46.463,1

Sønderborg Kommune kan give dispensation for lugtgenæfstanden hvis følgende betingelser er opfyldt:

- Den samlede lugtemission forøges ikke som følge af de ansøgte ændringer
- Lugtemissionen må ikke øges i de staldafsnit der ligger nærmest byzonen, samlet bebyggelse og enkelt bolig
- Afstanden til byzonen, samlet bebyggelse og enkeltboliger skal være mere end 50 % af de respektive beregnede genafstande

Nærmeste samlede bebyggelse tager udgangspunkt i beboelsen på Stovgårdvej 2. Afstanden fra anlægget til denne bolig er 623,8 m. Den korrigerede genæfstand er beregnet til 273,9 m. Lugtgenekravet er dermed overholdt.

Nærmeste byzone er ved Ragebøl, Dybbøl, beliggende 855,7 m fra anlægget. Den korrigerede genæfstand er 487,2 m. Lugtgenekravet er her ligeledes overholdt. Se tabel 12.

Konsekvenszonen, dvs. det område som identificerer hvilke naboer, der ville kunne blive udsat for lugtpåvirkning af en vis styrke, er beregnet til 675 m. Naboer i dette område vil være hørings- og klageberettigede.

Lugt ved udvidelse med nye stalde

Vurderingen af lugtberegningerne tager i dette tilfælde udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledning om bortscrening i overgangssager fra d. 4. september 2018 (se bilag 8, side 1-2)

Tabel 12. Oversigt over lugtberegning ved de ansøgte ændringer.

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
Sandbjergvej 5	0	NY	165,9	165,9	172,2	Ja
Stovgårdvej 2	0	NY	454,5	409,1	678,5	Ja
Ragebøl, Dybbøl	0	NY	627,2	595,9	910,1	Ja

Ved udvidelsen med de ansøgte ændringer, er gennemsnitsafstanden fra anlægget 172,2 meter til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt (Sandbjergvej 5), mens den beregnede geneafstand (den afstand, der minimum skal være for at produktionen kan godkendes) for den ansøgte produktion er beregnet til 165,9 m til nabobeboelse. Geneafstandskrav for lugt til enkeltbolig er dermed overholdt, se tabel 12.

Nærmeste samlede bebyggelse tager udgangspunkt i beboelsen på Stovgårdvej 2. Afstanden fra anlægget til denne bolig er 678,5 m. Den korrigerede geneafstand er beregnet til 409,1 m. Lugtgenkravet er dermed overholdt. Nærmeste byzone er ved Ragebøl, Dybbøl, beliggende 910 m fra anlægget. Den korrigerede geneafstand er 595,9 m. Lugtgenkravet er her ligeledes overholdt.

Konsekvenszonen, dvs. det område som identificerer hvilke naboer, der ville kunne blive udsat for lugtpåvirkning af en vis styrke, er beregnet til 792 m. Naboer i dette område vil være hørings- og klageberettigede.

Lugtemissionen fra de enkelte staldafsnit ved udvidelsen med nye stalde kan ses i tabel 13.

Tabel 13. Lugtemission fra staldafsnit

Staldafsnit	Beregnet lugt (Lugtenheder per sekund)		Beregnet lugt (Odour units per sekund)	
	Nudrift	Ansøgt drift	Nudrift	Ansøgt drift

13+14 Drægtighedsstald	4.263,6	4.263,6	4.586,6	4.586,6
Poltestald	660	1.400	710	2.900
12 Farestald	3.127,8	3.127,8	17.644	17.644
10 Drægtighedsstald	2.365	0	2.580	0
9 smågrisestald/poltestald	2.534/2.172	2.534/2.172	7.783/3.801	7.783/3.801
7 Drægtighedsstald	2.475	2.475	2.662,5	2.662,5
6 løbestald	1.870	0	2.040	0
5 Drægtighedsstald	3.454	0	3.768	0
Nordlig del af stald 10	814	814	888	888
Ny løbestald	0	6.270	0	6.745
Ny drægtighedsstald	0	4.488	0	4.828
Alternativ ny farestald	0	3.450,7	0	19.465,6
Samlet lugt	23.735,4	30.995,1	46.463,1	71.303,7

Kumulation af lugt

Hvis der er andre husdyrbrug, som medfører lugtgener i det samme punkt i byzone, samlet bebyggelse eller hos nabo, skærpes kravene til geneafstanden i forbindelse med ansøgningen. Der er ingen kumulation med andre ejendomme.

Miljømyndighedens vurdering

Lugtemission forekommer fra staldanlægget og fra gødningshåndtering. Staldanlægget forventes ikke at give anledning til lugtgener ud over, hvad der er normalt for denne type husdyrproduktion.

Af tabel 11 fremgår det, at lugtemissionen er uændret fra nudrift og ansøgt drift i eksisterende stalde i alle staldafsnit. Lugtmæssigt svarer den ansøgte drift i eksisterende stalde til den lovlige produktion som den er på ejendommen i dag.

Gennemsnitsafstanden til enkeltbolig udgør 95,6 % af geneafstanden. Dermed er betingelserne for at kunne meddele dispensation fra lugtgeneafstanden opfyldt.

50 % reglen jf. § 33 stk.1

Sønderborg Kommune vurderer på baggrund af ovennævnte, at 50 % reglen kan anvendes i denne sag.

Sønderborg Kommune lægger vægt på at emissionstallene for søer ved en fejl er angivet for høje i bekendtgørelse nr. 1380 fra 30/11-2017 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

Af tabel 13 fremgår det, at ved produktionsudvidelsen med nye stalde vil lugtemissionen (LE/s) øges med 30,6 %. Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer hhv. byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig i landzone overholdt. Kommunen vurderer derfor, at lugt fra stalden ikke vil give væsentlige gener for naboerne.

Der vil i stalden "ny alternativ farestald" blive etableret et gyllekølingsanlæg med en lugtreducerende effekt på 20 %.

Sønderborg Kommune vurderer, at lugt fra stalden ikke vil give væsentlige lugtgener for naboerne. Det vurderes, at det er sikret, at lugtgener for de omkringboende er begrænset og ikke ud over, hvad der kan forventes af en husdyrproduktion af den i projektet angivne størrelse.

Landzonen betragtes normalt som landbrugets arbejdsområde, hvilket betyder, at beboerne i landzonen må forvente en del lugtgener. Når lugtgeneafstanden er overholdt, anses lugtpåvirkningen for at være indenfor tålegrænsen for boliger på landet.

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår:

- Vilkår 30

4.7 Andre genepåvirkninger fra husdyrbruget

4.7.1 Støj og vibrationer

Der vil forekomme støj i forbindelse med ventilation, indblæsning af foder i siloer og transport af dyr, foder og gylle. Ventilation af staldanlægget kan være en kilde til støj, hovedsageligt i sommerperioden, hvor ventilationsbehovet er størst. Efter nogle af staldene tages ud af drift, forventes støjbidraget fra ventilationen at blive mindre, idet de nye ventilatorer på de nye stalde bliver nye støjsvage typer, og de nye stalde endvidere ligger længere fra nabobeboelserne.

Vibrationer og lavfrekvent støj vurderes at være af et omfang, der ikke vil kunne genere naboer.

Transporter forbi naboer vil kunne høres, men adskiller sig ikke fra anden vejtransport. Det vurderes, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes.

Umiddelbart forventes det, at der ikke vil kunne høres øget støj fra staldanlægget ved naboerne, og at miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes. Ansøger vurderer på den baggrund at der ikke er behov for at foretage støjreducerende tiltag hverken for det eksisterende staldanlæg eller den nye tilbygning.

4.7.2 Støv fra anlæg og maskiner

Støv vil primært forekomme i forbindelse med markdriften i meget tørre perioder, hvor evt. jord på veje kan hvirvles op. Der vil blive fejlet efter udkørsel af husdyrgødning mv., når der er behov for det. Der er støvcykloner på alle fodersiloer. Ansøger vurderer på den baggrund, at støv ikke vil være et problem for naboer.

4.7.3 Lys

Der vil ikke kunne opstå lysgener i forhold til naboer, med den type belysning og placering der er.

4.7.4 Fluer og skadedyr

Fluebekæmpelse sker vha. indsættelse af rovfluelaver samt ved kemisk bekæmpelse. Rottebekæmpelse sker via den kommunale ordning.

4.7.5 Transporter

Til- og frakørsel til husdyrbruget sker ad de to eksisterende indkørsler fra Sandbjergvej. Transporterne sker typisk i dagtimerne. Der transporteres foder, levende dyr, døde dyr, dagrenovation og fyringsolie med lastbiler.

Herudover er der kørsel med personbiler. Antallet af personbiltransporter i forbindelse med husdyrbruget skønnes at være ca. 10 gange dagligt (personale, dyrlæge, kontrollører mv.), se tabel 13.

Tabel 13. Antal transporter før og efter udvidelsen.

Transporter	Før udvidelse antal/år	Efter udvidelse antal/år
Foder (lastbil, kapacitet 36 tons)	ca. 60	ca. 60
Indkørsel af korn (traktor og vogn)	ca. 100	ca. 100
Indkørsel af halm (traktor og vogn – kapacitet til 12 bigballer)	ca. 8	ca. 8
Fyringsolie (lastbil)	ca. 20	ca. 1
Dieselolie (lastbil)	ca. 8	ca. 8
Afhentning af smågrise (lastbil – kapacitet 1.000 stk.)	ca. 52	ca. 52
Afhentning af slagtesøer (lastbil – kapacitet til 20 stk.)	ca. 52	ca. 52
Afhentning af døde dyr (lastbil)	ca. 104	ca. 104
Afhentning af husholdningsaffald (lastbil)	ca. 26	ca. 26
Tømning af affaldscontainer (lastbil)	ca. 10	ca. 10
Gylleudkørsel (25 tons gyllevogn)	ca. 250	ca. 390
Gylleflytning (lastbil – kapacitet 35 m ³ pr. læs)	ca. 30	0

Diverse andre leveringer (lastbil)	ca. 5	ca. 5
Kørsel med markmaskiner mv.	ca. 150	ca. 150
Maksimalt i alt	ca. 875	ca. 966

* Antallet af gylleudkørsler er angivet som kørsler på offentlig vej.

Det forventes, at virksomheden kan overholde Miljøstyrelsens vejledende støjgrænseværdier.

4.7.6 Reststoffer

I forbindelse med svineproduktionen produceres gylle. Ud over affaldsstoffer fra dyrene vil gyllen indeholde en vis andel af vand- og foderspild samt vaskevand mv. fra rengøringen og desinfektion. Der benyttes udelukkende godkendte vaske- og desinfektionsmidler.

Udbringning af gylle vil ske efter gældende lovgivning med hensyn til kvælstof-, fosfor- og zinkindhold.

Der tørfodres med eget korn og indkøbt tilskudsfoder.

Miljømyndighedens vurdering

Som tidligere nævnt ligger ejendommen i det åbne land, som er udlagt til landbrugsområde.

Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjmålinger eller –beregninger.

Ejendommen skal leve op til gældende støjkrav for virksomheder. Der er stillet vilkår hertil.

Sønderborg Kommune vurderer, at da anlægget ligger i landzone, må naboer påregne støjgener i mindre grad fra landbrugsproduktionen.

Med hensyn til støvgener fra ejendommen forventes det ikke at give væsentlige problemer. Dog henvises der til god landmandspraksis, at al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Anlæggets placering vurderes til at yde en tilstrækkelig afskærmning imod lysgener for omboende. Sønderborg Kommune vurderer derfor at der ikke er grund til at stille yderligere vilkår.

Sønderborg Kommune vurderer, at ejendommen ikke medfører forhøjet risiko for tilhold af skadedyr og forekomst af fluer.

Opbevaring af foder samt rengøring af arealer omkring fodersiloer skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

Der skal på ejendommen foretages en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse. Såfremt der efter miljømyndighedens vurdering opstår væsentlige gener for omgivelserne fra opformering af fluer eller skadedyr på husdyrbruget, kan miljømyndigheden meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres en

handleplan med foranstaltninger svarende til de enhver tid gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi. Der er stillet vilkår hertil.

Miljøgodkendelsen meddeles i medfør af Husdyrbrugsloven. Der kan derfor kun stilles vilkår til, hvilke udkørselsveje på ejendommen, der må benyttes og hvornår. Færdselsloven regulerer kørsel på offentlige veje.

Ind-/udkørsel til anlægget vurderes at være hensigtsmæssigt placeret i forhold til naboer og trafikensyn. Den interne trafik på ejendommen vurderes ligeledes ikke at medføre væsentlige gener for omgivelserne. Der stilles derfor ikke vilkår til kørselsveje.

Der er en stigning i antallet af transporter fra 875 til 966, svarende til en stigning på ca.10 %. Antallet af transporter vurderes ikke at give anledning til gener for omboende.

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår:

- Vilkår 31
- Vilkår 32
- Vilkår 33

4.8 Affaldsproduktion

Der håndteres bekæmpelsesmidler på ejendommen.

En opgørelse over de årlige affaldsmængder kan ses i tabel 14.

Tabel 14. Affaldsmængder

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder	EAK-kode	ISAG-kode
Olie- og kemikalieaffald:						
Blyakkumulatorer	Miljøstation	Transporterer selv	Glansager containerplads	ca. 10 stk.	16.06.01	05.99
Rester af bekæmpelsesmidler	Kemirum	Transporterer selv	Glansager containerplads	Normalt intet	20.01.19	05.12
Spraydåser	Miljøstation	Transporterer selv	Glansager containerplads	ca. 100 stk.	15.01.10	23.00
Medicinrester	Forrum	Transporterer selv	Apotek	Normalt intet	18.02.08	05.13
Kanyler i særlig beholder	Forrum	Transporterer selv	Apotek	ca. 2 bokse	18.02.02	66.00

Batterier – alle typer	Miljøstation	Transporterer selv	Glansager containerplads	ca. 100 stk.	20.01.33	77.00
Fast affald:						
Tom emballage (papir/pap)	Dagrenovationscontainer	Kommunal ordning	Kendes ikke	maks. 500 kg	15.01.01	50.00
Tom emballage (plast)	Dagrenovationscontainer	Kommunal ordning	Kendes ikke	maks. 500 kg	15.01.02	52.00
Lysstofrør	Miljøstation	Transporterer selv	Glansager containerplads	ca. 50 stk.	20.01.21	79.00
Jern og metal	Nord for den lille gyllebeholder	Transporterer selv	Glansager containerplads	maks. 1 tons	02.01.10	56.20
Tomme olietromler	Garagen med olietanke	Transporterer selv	Glansager containerplads	ca. 4 stk.	15.01.04	56.20
Diverse brændbart	Container øst for maskinladen	K.R. Schmatz & Sønner	Sønderborg Forbrænding	ca. 1 tons	Afhængigt af indhold	19.00
Container øst for maskinladen	Container øst for maskinladen	Container øst for maskinladen	Container øst for maskinladen	Container øst for maskinladen	Container øst for maskinladen	Container øst for maskinladen
Døde dyr	På plads til døde	DAKA	DAKA	ca. 180 stk. søer og 156 containere med smågrise	02.01.02	66.00

Farligt affald som lysstofrør, rester af bekæmpelsesmidler og spraydåser køres af ejer til glansager containerplads.

Miljømyndighedens vurdering

Husdyrbruget er omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen, og ansøger skal selv sørge for at sortering, opbevaring og bortskaffelse sker i overensstemmelse med Sønderborg Kommunes affaldsregulativ.

Ejer skal sikre sig, at genanvendeligt affald bliver afleveret til et registreret genanvendelsesanlæg.

Der henvises til:

- *Affaldsbekendtgørelsen*

- *Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier Forskrift 1/2011*
- *Regulativ for erhvervsaffald, 2017*
- *Regulativ for husholdningsaffald, 2017*
- *Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr*

For at sikre, at der ikke sker forurening på ejendommen i forbindelse med opbevaring og håndtering af farligt affald, stilles der vilkår til opbevaring af farligt affald.

På baggrund af ovenstående, vurderer Sønderborg Kommune at opbevaring, håndtering og bortskaffelse af affald ikke vil medføre forurening eller gener.

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår:

- Vilkår 19
- Vilkår 20
- Vilkår 21
- Vilkår 22

4.9 Gødningsproduktion og –opbevaring

Bedriftens gødningsproduktion beregnes i gødningsregnskabet.

Ansøger har indsendt en kapacitetsberegning til to scenarier:

1.

Forventet maksimal produktion i den nærmeste periode ved produktion i eksisterende stalde, vil ud fra normal resultere i en gylleproduktionen på ca. 6.432 m³.

Regn- og vaskevand på ramper og vaskeplads, ca. 126 m³

(Jf. Klimatilpsning.dk er der ca. 2,4 mm nedbør i gennemsnit pr. dag, svarende til 0,876 m³/m² (Observationsdata 1986-2005))

I alt 6.558 m³ gylle mv.

Opbevaringskapacitet:

Gyllebeholder + kanaler på i alt 5.000 m³

Der er således ca. 9,1 måneders opbevaringskapacitet på selve ejendommen. Derudover er der en lejet beholder som reserve på 3.200 m³ beliggende på Østerbækvej 1, 6330 Padborg.

2.

Forventet maksimal produktion ved udvidelse med nye stalde, vil ud fra normalt resultere i en gylleproduktion på ca. 10.187 m³.

Regn- og vaskevand på ramper og vaskeplads, ca. 134 m³

(Jf. Klimatilsyn.dk er der ca. 2,4 mm nedbør i gennemsnit pr. dag, svarende til 0,876 m³/m² (Observationsdata 1986-2005))

I alt 10.321 m³ gylle mv. Dertil et fradrag for teltoverdækning (0,4 m³/m²) = ca. 9.849 m³

Opbevaringskapacitet:

Eks. gyllebeholder + ny gyllebeholder + kanaler på i alt 9.800 m³

Der er således ca. 11,9 måneders opbevaringskapacitet på selve ejendommen.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at der i tilstrækkelig grad er redegjort for produktionen af gødning og mængder.

Ifølge husdyrgødningsbekendtgørelsen skal husdyrbrug kunne dokumentere, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet svarende til mindst 9 måneders gødningsproduktion. Kravet kontrolleres i forbindelse med de lovpligtige basistilsyn.

Kommunen vurderer, at de generelle regler vedrørende håndtering af flydende husdyrgødning er tilstrækkelige til at regulere opbevaring og håndtering af gylle/vaskevand.

For at undgå spild af gylle ved udkørsel, stilles der vilkår til, at der skal etableres en påfyldningsplads ved gyllebeholderen, hvis gyllevognene ikke fyldes med selvlæssende fyldetårne. Der stilles også vilkår til, at håndtering af flydende husdyrgødning skal foregå under opsyn.

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår:

- Vilkår 28
- Vilkår 29

4.10 Reduktion af ammoniak ved anvendelse af BAT

Et af hovedformålene med husdyrbrugloven, er at fremme anvendelsen af renere teknologi og sikre brug af den bedste tilgængelige teknik på bedriften. Princippet om brugen af bedst tilgængelige teknik (BAT) indebærer, at der inden for en given sektor skal anvendes den miljømæssigt set mest effektive og avancerede teknologi i produktionen.

Ifølge husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 25, skal husdyrbrug med en emission på over 750 kg NH₃-N pr. år reducere ammoniakemissionen til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

Husdyrgodkendelse.dk beregner automatisk den vejledende emissionsgrænseværdi for ammoniak opnåelig ved anvendelse BAT jf. bilag 3, tabel 5 i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug. Ammoniakemissionsniveauet fra bedriften på Ravnskobbel 1 må maksimalt være 4.396 kg NH₃-N pr. år ved produktion i eksisterende stalde (nudrift) og 6.051 kg NH₃-N pr. år ved den ansøgte udvidelse.

De vejledende BAT-krav til ammoniakemission er overholdt, da ammoniakemissionen fra det ansøgte projekt er beregnet til hhv. 4.396 kg NH₃-N pr. år og 6.041 kg NH₃-N pr. år, se tabel 15.

Tabel 15. Den vejledende emissionsgrænseværdi og den faktiske emission.

	Ammoniakemission (Produktion i eksisterende stalde)	Ammoniakemission (Ansøgt udvidelse)
Emissionsgrænseværdier beregnet ud fra Miljøstyrelsens vejledning	4.396 kg	6.051 kg
Beregnet emission i www.husdyrgodkendelse.dk	4.396 kg	6.041 kg
Emissionsgrænseniveauet er overholdt med:	0 kg	10 kg

BAT-kravet for ammoniak opfyldes ved:

- Husdyrbruget har i nudrift staldsystemer, som lever op til BAT- krav.
- Fast overdækning af den nye gyllebeholder i form af teltoverdækning, hvilket både reducerer ammoniakfordampningen, samt reducerer energiforbruget ved udkørsel af gylle, idet der ikke længere skal udkøres regnvand.
- Gyllekøling i de nye stalde.

4.10.1 Gyllekøling

Gyllekøling er på Miljøstyrelsens teknologiliste, som et ammoniakreducerende virkemiddel. På Miljøstyrelsens hjemmeside under teknologilisten, staldindretning er der vejledning til godkendelsesvilkår. I ansøgningen er gyllekølingsanlægget i stalde med fuldspaltegulv og delvis spaltegulv indregnet med en effekt på hhv. 30% og 34 % som resulterer i en reduktion i ammoniakfordampningen svarende til 1.096,3 kg N pr. år, jf. Skema 204155.

De eftersendte beregninger fra Klimadan viser, at varmepumpen i stald "alternativ ny farestald" har en køleeffekt på 19,2 kW og spaltearealet med køleslanger er på 960 m², og at varmepumpen i staldene "Ny løbestald" og "Ny drægtighedsstald" har en køleeffekt på 21 kW og spaltearealet med køleslanger er på 1.010 m². Den årlige køleydelse beregnes ved hjælp af følgende ligning:

I stald med rørudslusning

Reduktion (%) = $0,85 * x - 0,004x^2$, hvor x = køleydelsen i W/m^2

I stald med linespil:

Reduktion (%) = $1,66 * x - 0,02 * x^2$, hvor x = køleydelsen i W/m^2

Den årlige køleydelse bliver på $45,1 W/m^2$, når reduktionsprocenten er på hhv. 30 % og 34 % ved en driftstid på 8.760 timer (kører konstant hele året).

Se bilag 9 for beregninger fra Klimadan.

Miljømyndighedens vurdering

Projektet overholder det generelle krav til reduktion af ammoniaktabet i forhold til referencenormen for stalde og opbevaringslagre.

Sønderborg Kommune vurderer, at der på nuværende tidspunkt ikke er baggrund for at stille vilkår om yderligere indførelse af bedst tilgængelig teknologi.

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår:

- Vilkår 4-6
- Vilkår 10-15
- Vilkår 27

4.11 Grænseoverskridende virkninger

Kommunerne skal, ifølge IE- direktivet, vurdere om driften af den ansøgte produktion vil kunne få en betydelig, negativ indvirkning på miljøet i en anden medlemsstat.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at omfanget af det ansøgte ikke giver anledning til væsentlige påvirkninger på miljøet i en anden medlemsstat. Det ansøgte er derfor ikke omfattet af krav om offentlig høring forud for behandlingen.

5. Oplysninger om IE - husdyrbrug

En ansøgning om godkendelse af et IE- husdyrbrug skal ud over oplysningerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens⁴ bilag 1 indeholde oplysninger om de planlagte foranstaltninger ved

⁴ Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, nr. 1467 af 6. december 2018

husdyrbrugets ophør, en redegørelse og dokumentation for valg af den bedste tilgængelige teknik (BAT) og et ikke-teknisk resumé af de undersøgte væsentlige alternativer til teknologi, teknik og foranstaltninger.

5.1 Ophør af IE- husdyrbruget

Hvis ansøger ophører med husdyrproduktion på ejendommen, er det enten fordi staldanlægget sælges, udlejes til anden side, eller husdyrproduktionen nedlægges helt.

I det tilfælde at husdyrbruget ophører helt, vil stalde, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder og efterfølgende rengjort. Rester af medicin og kemikalier samt andet affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ.

I forbindelse med ophør af IE- husdyrbrug, og efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 46, stk. 3, skal IE- husdyrbrug senest 4 uger efter driftsophør anmelde dette til Sønderborg Kommune med et oplæg til vurdering efter § 38 k, stk. 1, i lov om forurennet jord.

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår:

- Vilkår 34

5.2 BAT (bedste tilgængelige teknik) på husdyrbruget

Husdyrbruget på Ravnskobel 1 har mere end 750 stipladser til søer og er derfor omfattet af BAT-konklusionerne for intensivt opdræt af fjerkræ eller svin.

BAT- konklusionerne⁵ skal lægges til grund for vilkårene i godkendelsen for anlægget.

Miljøledelsessystemer

På baggrund af offentliggørelsen af BAT- konklusionerne for husdyrbrug i februar 2017, skal alle IE-brug have implementeret et miljøledelsessystem inden 21. februar 2021.

Den ansvarlige for husdyrbruget skal formulere en miljøpolitik med afsæt i husdyrbrugets miljøforhold, og der skal fastsættes konkrete miljømål. Der skal også udarbejdes en handlingsplan for det eller de fastsatte miljømål. Hvert år skal miljøarbejdet med miljømålene evalueres, og om nødvendigt skal der foretages justeringer af mål og handlingsplaner. Selve miljøledelsessystemet skal gennemgås minimum én gang om året.

Med afsæt i husdyrbrugets miljøpolitik skal der opstilles en handlingsplan med konkrete indsatsområder. Der kan her tages afsæt i relevante områder, hvor der kan gøres en indsats for at spare ressourcer:

RÅVARER: foder, rengøringsmidler, andre hjælpestoffer, effektivitet, sprøjtemidler

⁵ Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2017/302 af 15. februar 2017 om fastsættelse af BAT (bedste tilgængelige teknik)-konklusioner i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU for så vidt angår intensivt opdræt af fjerkræ eller svin

VAND: Drikkevandsspild, vaskevand, rengøring af malkeanlæg

AFFALD: Nedbringe mængden, sortering, genanvendelse

ENERGI: Lys, ventilation, varmelamper, mælkeanlæg og mælkekøling, fyring, varmekilde, isolering, varmfordeling, genvinding, brændstof, dæktype, reduceret kørsel, udskiftning af materiel.

Da kravet om miljøledelse er indarbejdet som generelle og umiddelbart anvendelige regler, stiller Sønderborg Kommune ingen vilkår.

Godt landmandskab

Beskrivelse af hvilke ledelses- og kontrolrutiner der anvendes for at styre husdyrbrugets miljøforhold.

BAT indenfor management/godt landmandskab er i referencedokumentet for bedst tilgængelige teknikker for intensivt opdræt af fjerkræ eller svin defineret som:

- Uddannelse og oplæring af personale
- Udarbejdelse af en beredskabsplan for håndtering af uventede emissioner og hændelser såsom forurening af vådområder
- Regelmæssig kontrol, reparation og vedligeholdelse af strukturer og udstyr.
- Opbevaring af døde dyr på en måde, der forhindrer eller reducerer emissioner.

Ansøger oplyser følgende om godt landmandskab/management på husdyrbruget:

- Godt landmandskab sikres bl.a. gennem ajourført beredskabsplan og dagligt opsyn med stald-, opbevarings- og foderanlæg.
- Der er udarbejdet en beredskabsplan for husdyrbruget, hvor forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet. Denne opdateres senest, når der er etableret ny stald mv.
- Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning.
- Det er ikke påtænkt at udarbejde planer for vedligehold og reparationer, men ved daglig inspektion vil der blive undersøgt for eventuelle lækager med efterfølgende igangsætning af reparation.
- Der er ikke egentlige uddannelses- og træningsprogrammer, men den ansatte sendes på relevante kurser, når der er behov, alt efter hvilke type arbejdsopgaver, der skal håndteres.
- Der er alarmer på ventilation, således at der kan gribes ind, hvis der er strømsvigt eller lignende.

Miljømyndighedens vurdering

På baggrund af ovenstående vurderer Sønderborg Kommune, at ansøger bruger BAT indenfor management/godt landmandskab.

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår:

- Vilkår 24
- Vilkår 25
- Vilkår 26

Fodring- ernæringsmæssig styring

Ny faglig viden baserer på at emissioner af ammoniak, i høj grad afhænger af produktionsarealets størrelse i m² i stedet for som før af kvælstof udskilt fra dyr. Emissionsfaktorer, der før indførelsen af den nye husdyrregulering blev beregnet med udgangspunkt i antallet af dyr og dyrenes vægt eller ydelse, fastsættes i stipladsmodellen i stedet som en emission pr. m² produktionsareal pr. år for forskellige staldtyper, dyretyper og evt. miljøteknologi samt for overfladeareal og gødningstype for opbevaringsanlæg til husdyrgødning. Med denne forståelse er ammoniakemissionen fra en stald relativt konstant uanset produktivitetsudsving.

Dermed er den ernæringsmæssige styring allerede indarbejdet i husdyrbrugloven, og vil derfor ikke blive behandlet yderligere.

På IE-husdyrbrug med produktion af slagtesvin, der er godkendt efter husdyrbruglovens §16 a, skal der anvendes en foderblandings- og fodringsstrategi, der omfatter:

- Fasefodring
- Letfordøjeligt uorganisk fosfat og/eller
- Fytase (som minimum enkelt dosis (100 pct.))

Husdyrbruget skal kunne dokumentere anvendelsen af fasefodring, letfordøjeligt fosfat og/eller fytase. Dokumentationen for den anvendte fodring eller fodringsteknik skal opbevares i 5 år og kunne forevises på forlangende i forbindelse med tilsyn.

Da dette krav fremgår af § 37 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, vil der ikke blive stillet vilkår hertil.

Ansøger oplyser, at han generelt vil bestræbe sig på at benytte så få foderenheder og så lavt et råprotein- og fosforindhold som muligt. På nuværende tidspunkt benyttes 2 foderblandinger til søerne, 3 blandinger til smågrisene og 2 blandinger til slagtesvin/polte. Foderblandingen indeholder tilpassede mængder aminosyrer og højtfordøjelige uorganiske foderfosfater.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer at den ernæringsmæssige styring og dokumentationen hertil er indarbejdet i husdyrbrugloven.

Effektiv vandudnyttelse

For at opnå en effektiv vandudnyttelse på et husdyrbrug, er det BAT at anvende en kombination af blandt andet:

- Registrering af vandforbruget
- Opsporing og udbedring af lækager
- Anvendelse af højtryksrensere til rengøring af staldbygninger og udstyr
- Valg og anvendelse af udstyr, der passer til den på gældende dyrekategori (f.eks. drikkenipler, runde drikkekrug, vandtrug), samtidig med at der sikres adgang til vand (ad libitum).
- Kontrol og (om nødvendigt) regelmæssig indstilling af udstyret til drikkevand.
- Genbrug af uforurenet regnvand som rens vand.

Ansøger oplyser følgende om vandbesparende foranstaltninger:

- Registrering af vandforbruget, (der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.)
- Der er/installeres vandbesparende drikkekopper og vandtrug i alle stalde
- Der anvendes iblødsætning og vask med højtryksrensere til rengøring af staldbygninger, mv.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at husdyrbruget med de beskrevne tiltag lever op til BAT-konklusionerne for intensivt opdræt af fjerkræ eller svin, for at opnå effektiv vandudnyttelse.

Spildevand

For at reducere produktionen af spildevand og emissioner herfra, er det BAT at anvende en kombination af nedenstående:

- Hold de forurenede områder på gårdspladsen så små som muligt
- Minimer vandforbruget
- Led spildevandet over i en særlig beholder eller et anlæg til gylleopbevaring
- Rens spildevandet

Ansøger oplyser følgende om minimering af spildevandsproduktion- og emissioner:

- Minimering af vandforbruget
- Spildevand sikres ved at gylle håndteres i et lukket system med tætte kanaler, rør og gyllebeholdere

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer at husdyrbruget med de beskrevne tiltag lever op til BAT-konklusionerne for intensivt opdræt af fjerkræ eller svin, for at reducere produktionen af spildevand og emissioner heraf.

Støj

Pga. ejendommens beliggenhed i forhold til naboer, er det nødvendigt at have fokus på, ikke at have unødvendige støjemissioner.

Ansøger oplyser at ventilationssystemerne i alle stalde er af støjsvage typer. Ventilationsanlæggene er udskiftet inden for de sidste 10 år til nye strømbesparende og støjsvage ventilatorer. De nye ventilationsanlæg på de nye stalde bliver også støjsvage typer. I de eksisterende stalde, hvor der ikke længere skal være dyr, bliver ventilationen taget ud af drift.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer at husdyrbruget med de beskrevne tiltag lever op til BAT-konklusionerne for intensivt opdræt af fjerkræ eller svin, for at reducere støjemissioner.

Effektiv energiudnyttelse

For at opnå effektiv energiudnyttelse på et husdyrbrug er det BAT, at anvende en kombination af blandt andet:

- Højeffektive varme-, køle- og ventilationssystemer
- Optimering og optimeret styring af varme-, køle- og ventilationssystemer, især ved anvendelse af luftrensningssystemer.
- Isolering af vægge, gulve og/eller lofter i stalde
- Anvendelse af energieffektiv belysning
- Anvendelse af varmevekslere
- Anvendelse af varmepumper til varmegenvinding
- Varmegenvinding med opvarmet og kølet gulv med strøelse (combidecksystem)
- Anvendelse af naturlig ventilation

Ansøger oplyser følgende om energibesparende foranstaltninger:

- Registrering af elforbruget, (der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.)
- Alle stalde er isolerede
- Ventilationssystemerne er fra Skov A/S. Der er multistep ventilation i de nyeste eksisterende stalde

- Ventilatorer vaskes i forbindelse med vask af stalde (reducerer modstand) og der er temperaturstyring, alarmer mv. på ventilationsanlæggene.
- I de nye staldsektioner forventes opsat LED-belysning. Ved udskiftning af lysstofrør og anden belysning, vil der blive skiftet til lavenergibelysning i det omfang det er muligt.
- Lyset i staldene er kun tændt efter behov ved arbejde i staldene. Generelt er lyset ikke tændt ret meget i sommerhalvåret pga. en stor mængde naturligt lys via vinduer.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at husdyrbruget med de beskrevne tiltag lever op til BAT-konklusionerne for intensivt opdræt af fjerkræ eller svin, for at opnå effektiv energiudnyttelse.

Støv

Pga. husdyrbrugets beliggenhed i forhold til naboer mv. vurderes det, at der ikke vil være væsentlige gener i form af støv. Støv vil derfor ikke blive behandlet nærmere.

Lugt

Vurdering og regulering af evt. lugtgener fra husdyrbruget er et helt centralt element i kommunens afgørelse om godkendelse eller tilladelse. Der henvises derfor til afsnit 4.6 om lugt.

Emissioner fra opbevaring af gylle

For at reducere ammoniakemissionerne til luft fra en gyllebeholder, er det BAT at anvende en kombination af nedenstående teknikker:

- Minimer omrøringen af gylle
- Tildækning af gyllebeholderen

Ansøger oplyser følgende om emissioner fra opbevaring af gylle:

- Fast overdækning af gyllebeholder
- Gylle omrøres kun forud for udbringning og gylle udbringes med slæbeslanger

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at BAT er overholdt i forhold til emissioner fra opbevaring af gylle.

Emissioner fra hele produktionsprocessen

For at reducere ammoniakemissionerne fra hele produktionsprocessen for opdræt af svin (herunder søer) eller fjerkræ er det BAT, at anslå eller beregne reduktionen af ammoniakemissioner fra hele produktionsprocessen ved hjælp af den BAT, der er gennemført på husdyrbruget.

Beregninger for ammoniakemissionerne er foretaget i husdyrgodkendelse.dk og derudover er emissionsgrænseværdien vurderet i afsnittet "4.10 Reduktion af ammoniak ved anvendelse af BAT" og vil derfor ikke blive behandlet yderligere.

Ammoniakemission fra svinestalde

For at reducere ammoniakemissionerne til luft fra svinestalde er det BAT, at anvende en af nedenstående teknikker eller en kombination af disse:

- a) En af følgende teknikker, der gør brug af et af følgende principper eller en kombination af disse:
 - 1) reducer ammoniakfordampningsoverfladen
 - 2) øg den hyppighed, hvormed gylle (husdyrgødning) fjernes til ekstern opbevaring
 - 3) adskil urin fra afføring
 - 4) hold strøelsen ren og tør.
- b) En gødningskælder (i tilfælde af et fuldspaltegulv eller delvist spaltegulv) kun sammen med endnu en afbødende foranstaltning, som f.eks.:
 - 1) en kombination af teknikker til ernæringsmæssig styring
 - 2) et luftrensningssystem
 - 3) reduktion af gyllens pH-værdi
 - 4) gyllekøling
- c) Et vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle (i tilfælde af et fuldspaltegulv eller delvist spaltegulv).
- d) Skrå vægge i gødningskanalen (i tilfælde af et fuldspaltegulv eller delvist spaltegulv).
- e) En skraber til hyppig fjernelse af gylle (i tilfælde af et fuldspaltegulv eller delvist spaltegulv).
- f) Hyppig fjernelse af gylle ved udslusning (i tilfælde af et fuldspaltegulv eller delvist spaltegulv).
- g) Reduceret gødningskumme (i tilfælde af et delvist spaltegulv).
- h) System med fuld strøelse (i tilfælde af et massivt betongulv).
- i) Opstaldning i kenneler/hytter (i tilfælde af et delvist spaltegulv).
- j) Strawflowsystem (i tilfælde af et massivt betongulv).
- k) Konvekst gulv og separate kanaler til husdyrgødning og vand (i tilfælde af stier med delvist spaltegulv).
- l) Gødningsopsamling i vand.
- m) V-formede gødningsbånd (i tilfælde af et delvist spaltegulv)
- n) Gyllekøling
- o) Anvendelse af et luftrensningssystem som f.eks.:
 - 1) En kemisk luftreenser
 - 2) En to-eller tretrins luftreenser
 - 3) En biologisk luftreenser (eller et biologisk sislefilter).
- p) Gylleforsuring
- q) Anvendelse af flydebolde i gødningskanalen.

Ansøger oplyser, at da BAT med hensyn til ammoniakemission er overholdt, ønskes der ikke investeret i yderligere ammoniakreducerende tiltag på nuværende tidspunkt. Der er valgt staldgulve med lav ammoniak- og lugtemission.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at husdyrbruget lever op til BAT i forhold til ammoniakemissioner fra svinestalde.

5.3 Alternativer til teknologi, teknik og foranstaltninger

Af væsentlige alternativer til teknologi, teknik og foranstaltninger kan nævnes, at det har været drøftet, om den nye farestald i stedet skulle etableres med delvis fast gulv og spalter. Dette har ansøger fravalgt pga. ønsket om løsgående søer for højere dyrevelfærd, samt ønsket om reduceret antibiotika-forbrug. Der produceres OUA grise (Opdrættet Uden brug af Antibiotika). Ved fulddrænet gulv bliver søerne ikke sølet til, idet der ikke er mulighed for gødningsafsætning på fast gulv, som de efterfølgende ligger på. Renholdelsen af søerne reducerer smittetrykket i staldene, hvilket reducerer behovet for brug af antibiotika.

Det har også været undersøgt, om BAT- og lugtemissionskravene kan overholdes ved at etablere en luftrensning på den nye farestald. Dette er på nuværende tidspunkt muligt med fx en af Skov A/S Farm AirClean BIO Flex luftrensningsenheder. Men da det umiddelbart ikke er nok med delrensning af afgangsluften, vil det kræve rensning af alt afgangsluften for at opfylde niveauerne, hvilket er en meget dyr løsning.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at husdyrbruget lever op til BAT, og at det derfor ikke er nødvendigt at etablere yderligere BAT virkemidler.

Samlet vurdering af BAT

Sønderborg Kommune vurderer, at ansøger overholder BAT i forhold til management, ressourceforbrug, fodringsstrategier, opbevaring og udbringning af husdyrgødning, spildevand og reduktion af gener fra husdyrbruget. Ifølge husdyrgodkendelse.dk er de vejledende emissionsgrænseværdier for ammoniak overholdt.

Generelt er det Sønderborg Kommunes vurdering, at ansøger er opmærksom på at der løbende kan være gode muligheder for at optimere forureningsbeg

6. Oplysninger m.v. til miljøkonsekvensrapport

Miljøkonsekvensrapporten indgår som en del af processen for ansøgninger om godkendelse og tilladelse omfattet af VVM-direktivets krav om miljøkonsekvensvurdering. Denne omfatter også krav til kommunalbestyrelsens høringer og sagsbehandling i øvrigt, som er indeholdt i reglerne i denne bekendtgørelse samt husdyrbruglovens kapitel 6.

Landbrugsrådgiver Ulla Refshammer Pallesen fra LandboSyd har udarbejdet en miljøkonsekvensrapport til husdyrbruget på Ravnskobbøl 1, 6400 Sønderborg. Miljøkonsekvensrapporten kan ses i bilag 10.

Miljøkonsekvensrapporten skal ifølge husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 1 pkt. D mindst omfatte følgende oplysninger:

- 1) En beskrivelse af det ansøgte med oplysninger om
 - a) det ansøgtes placering, udformning, dimensioner og andre relevante særkender,
 - b) det ansøgtes forventede væsentlige og eventuelle kumulative indvirkninger på miljøet,
 - c) det ansøgtes særkender eller de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere forventede væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet,
 - d) den eller de rimelige alternative løsninger, som ansøger har undersøgt, og som relevante for det ansøgte og dets særlige karakteristika, og hovedårsagerne til den eller de valgte løsninger under hensyn til det ansøgtes indvirkninger på miljøet.
- 2) Et samlet, ikke-teknisk resumé af oplysningerne i pkt. D, nr. 1, og tillige pkt. C, nr. 1, hvis det ansøgte vedrører et IE-husdyrbrug.
- 3) Oplysning om den kompetente ekspert, der har udarbejdet miljøkonsekvensrapporten.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at indholdet i den udarbejdede rapport er i overensstemmelse med Kommunens vurdering i den indeværende miljøgodkendelse, Det er hermed kommunens opfattelse, at det ansøgtes væsentlige direkte og indirekte virkninger er beskrevet, påvist og vurderet tilstrækkeligt i forhold til:

Befolkningen og menneskers sundhed.

1. Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2- natur samt bilag IV- arter.
2. Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima
3. Materielle goder, kulturarv og landskabet.
4. Samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter A-D.
5. Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af ovennævnte faktorer.

7. Offentliggørelse, klagevejledning og underretning

Nabo- og partshøring

Et resume og et link til udkast til miljøtilladelse blev den 14. november 2018 udsendt til høring hos naboer inden for konsekvensområdet for lugt (792 m) og skønnede parter i sagen, ansøger selv og ansøgers konsulent. Der er efterfølgende d. 16. november 2018 udsendt et rettelsesbrev til parterne for at orientere om en tastefejl i udkastet.

Et resume og et link til udkast af denne tilladelse er sendt i partshøring hos:

- Hans Jesper Hansen
- Konsulent Ulla Refshammer Pallesen

Ejere og lejere af følgende adresser i 6400 Sønderborg:

- Freltofte 1 st+1.sal, 2,4
- Lillemølle 3
- Ragebølskovvej 2,4,7,9
- Ravnskobbøl 2, 3, 4, 5, 7, 10, 12
- Sandbjergvej 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12
- Stovgårdvej 2,3

Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 30 dage frem til og med den 14. december 2018. Nabohøringen/partshøringen gav 2 kommentarer.

Høringssvarene er behandlet i bilag 11.

De indkomne høringssvar giver ikke anledning til at der stilles yderlige vilkår.

Annoncering af afgørelse

Miljøgodkendelsen efter husdyrbrugloven er offentliggjort på www.sonderborgkommune.dk den 23. januar 2019 og der er efterfølgende orienteret herom i Sønderborg Ugeavis.

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. husdyrbruglovens § 76.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk.

Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til Sønderborg Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du som privatperson betale et gebyr på 900 kr. For virksomheder og organisationers vedkommende er gebyret på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i klageportalen. Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Sønderborg Kommune.

Sønderborg Kommune videresender herefter anmodningen til klagenævnet, som træffer afgørelsen om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget inden klagefristens udløb onsdag den 20. februar 2019.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Sønderborg Kommune i klageportalen.

Civilt søgsmål

Et eventuelt sagsanlæg skal ifølge § 90 i husdyrbrugloven, være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er modtaget, eller – hvis sagen påklages – inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger.

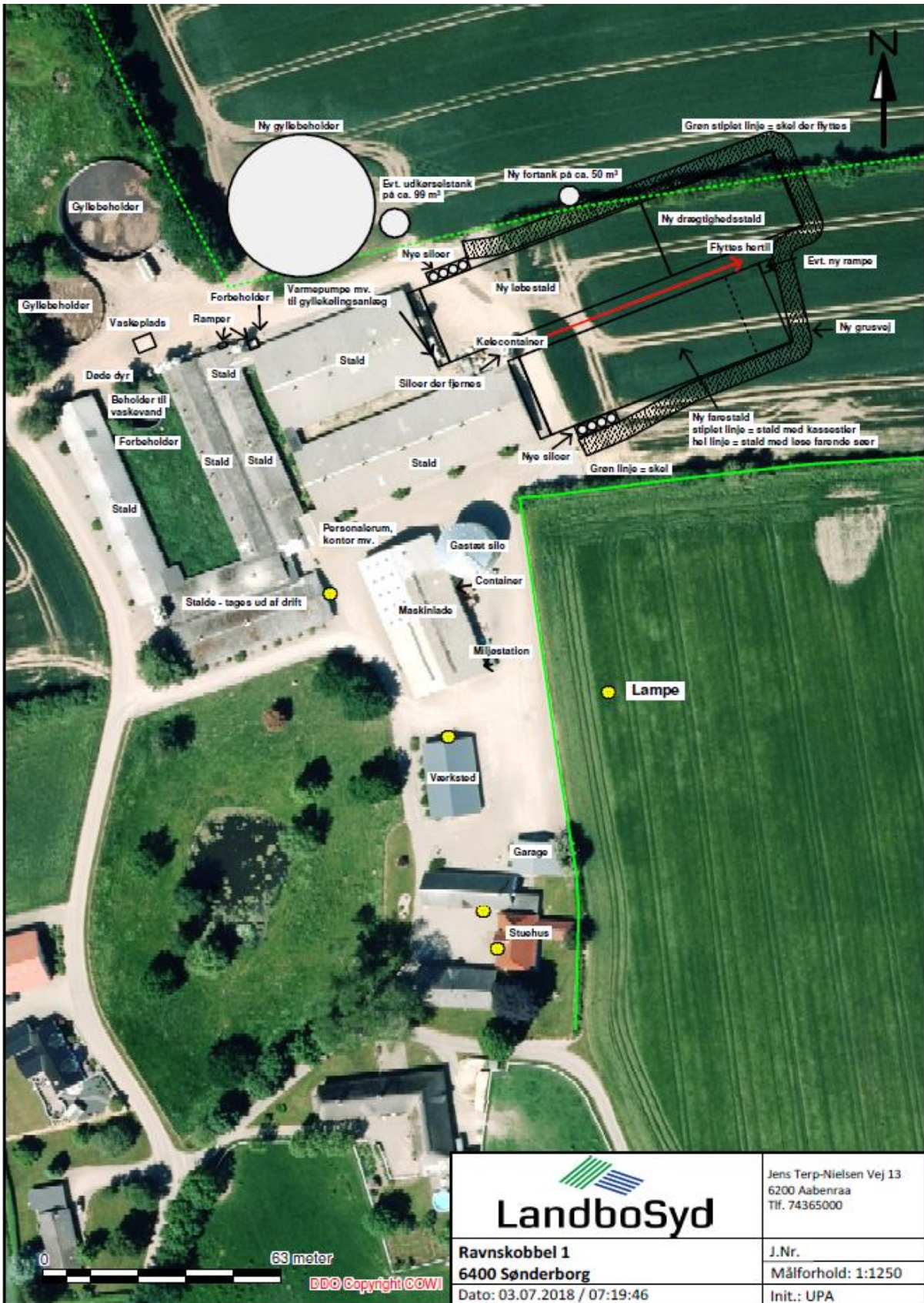
Ann-Kathrin Tessin

Erhverv og Affald

Sønderborg Kommune

Bilag

Bilag 1- oversigtskort over ejendommen

Bilag 2. Redegørelse for beregning af produktionsarealer

13 + 14 Drægtighedsstald

	2 rækker x 10,8 m x 30,7 m	= 663,12 m ²
Krybber:	2 x 0,3 x 30,7	= - 18,42 m ²
	I alt:	646 m²

Poltestald OBS: 2 separate sektioner – indtegnet som en stor stald

	2 rækker x 4,65 m x 10,8 m	= 100 m ² delvis spaltegulv med 50-75 % fast gulv
Ingen krybber =	gulvfodring	

12 Farestald OBS: 3 separate sektioner – indtegnet som en stor stald

	3 x 70 stier x 1,55 m x 2,6 m	= 846,3 m ² med fuldspalter
Krybber:	3 x 70 stier x 0,3 m x 0,7 m	= - 44,1 m ²
	I alt:	802 m²

10 Drægtighedsstald

	3 rækker x 2,4 m x 34,1 m	= 245,52 m ²
Krybber:	3 x 0,3 m x 34,1 m	= - 30,69 m ²
	I alt:	215 m²

Nordlig del af stald 10:

Sygestier:	3 rækker x 2,4 m x 11,7 m	= 84,2 m ²
Krybber:	3 x 0,3 m x 11,7 m	= - 10,53 m ²
	I alt:	74 m²

Tages ud af drift i ansøgt drift!

9 Smågrise/poltestald OBS: 8 separate sektioner – indtegnet som en stor stald

	8 sektioner x 6,05 m x 7,6 m	= 367,84 m ²
Krybber:	16 x 0,8 m x 0,5 m	= - 6,4
	I alt:	361 m²

Cirka halvdelen af stiarealet har været benyttet til grise under 30 kg og den anden halvdel til polte over 30 kg, svarende til **2 x 181 m²**.

7 Drægtighedsstald

	4,55 m x 48,5 m	= 220,675 m ²
	4,55 m x 46,5 m	= 211,575 m ²
Krybber:	48,5 m x 0,6 m	= -29,1 m ²
	46,5 m x 0,6 m	= -27,9 m ²
	I alt:	375 m²

OBS: Skulderadskillelse på 0,6 m ved gulvfodringen

6 Løbestald

	3 rækker x 2,4 m x 27 m	= 194,4 m ²
Krybber:	3 x 0,3 m x 27 m	= -24,3 m ²
		I alt: 170 m²

Tages ud af drift i ansøgt drift!

5 Drægtighedsstald

	4 rækker x 2,4 m x 37,4 m	= 359,04 m ²
Krybber:	4 x 0,3 x 37,4 m ²	= - 44,88 m ²
		I alt: 314 m²

Tages ud af drift i ansøgt drift!

Ny løbestald med linespil

	2 rækker x 8,74 m x 3 x 30 x 0,65 m	= 1.022,58 m ²
Krybber:	4 x 0,3 m x 3 x 30 x 0,65 m	= - 72,20 m ²
		I alt: 950 m²

Ny farestald med fuldspalter (58,5 m x 24,1 m)

	3 x 64 x 1,7 m x 2,7 m	= 881,28 m ²
Krybber:	3 x 64 x 0,3 m x 0,6 m	= - 34,56 m ²
		I alt: 847 m²

Ny drægtighedsstald med linespil

	2 rækker x 9,64 m x 7 x 8 x 0,65 m	= 701,79 m ²
Krybber:	2 x 0,3 m x 7 x 8 x 0,65 m	= - 21,84 m ²
		I alt: 680 m²

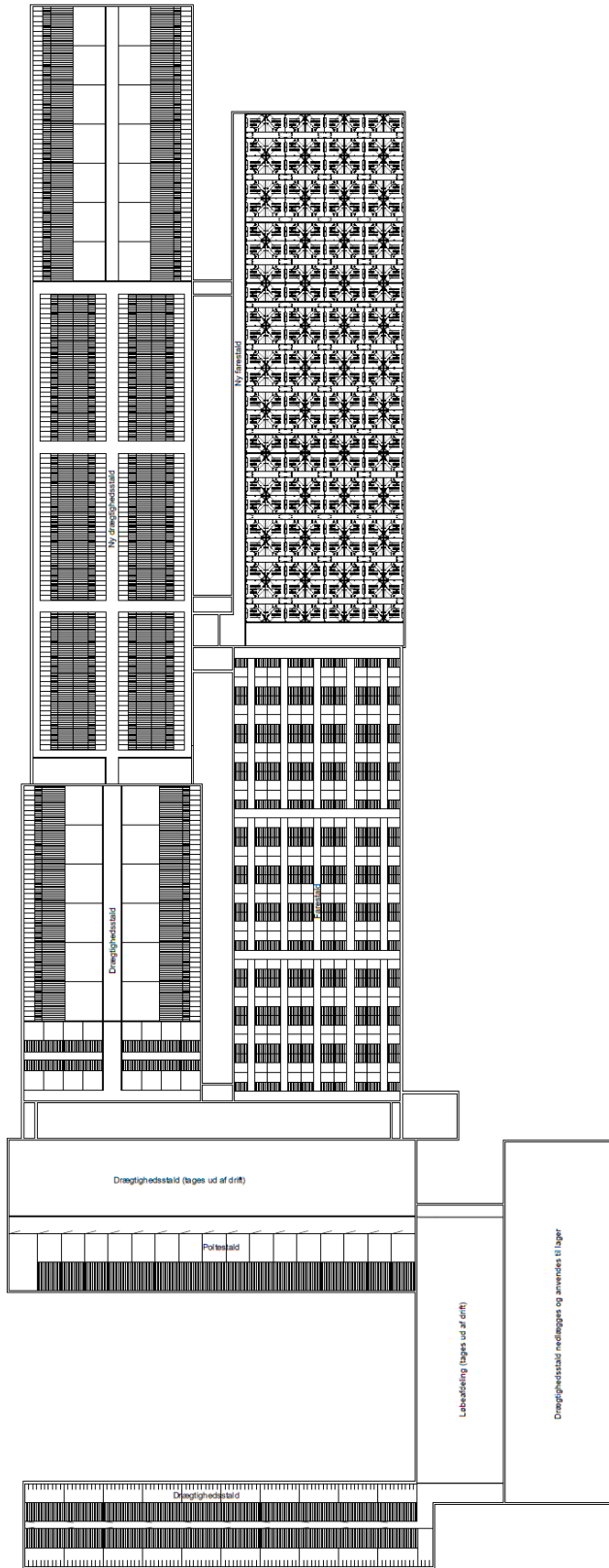
Alternativ med løsgående søer i ny farestald med fuldspalter (73 m x 23,2 m)

	3 x 64 x 2,4 m x 2,6 m	= 1.198,08 m ²
Krybber:	3 x 64 x 0,3 m x 0,6 m	= - 34,56 m ²

Område der dækkes af så dyrene ikke kan komme til den del af stalden = 3 x 64 x 1,0 m x 0,3 m = 57,6 m²

I alt: 1.106 m²

– samlet oversigt over eksisterende stalde og nye stalde v. Sørensen Byg

Sag:	Tilbygning til eks. svinestalde Ravnkilde 1, 6400 Sønderborg	Sag.nr.:	10-011
Emne:	Overbygning	Tegn.nr.:	00-002
Bygherre:	H. Sørensen Slyngelund 5 6330 Padborg	Nål:	Ikke målfast
Dato:	26.06.2018	Rev./:	-

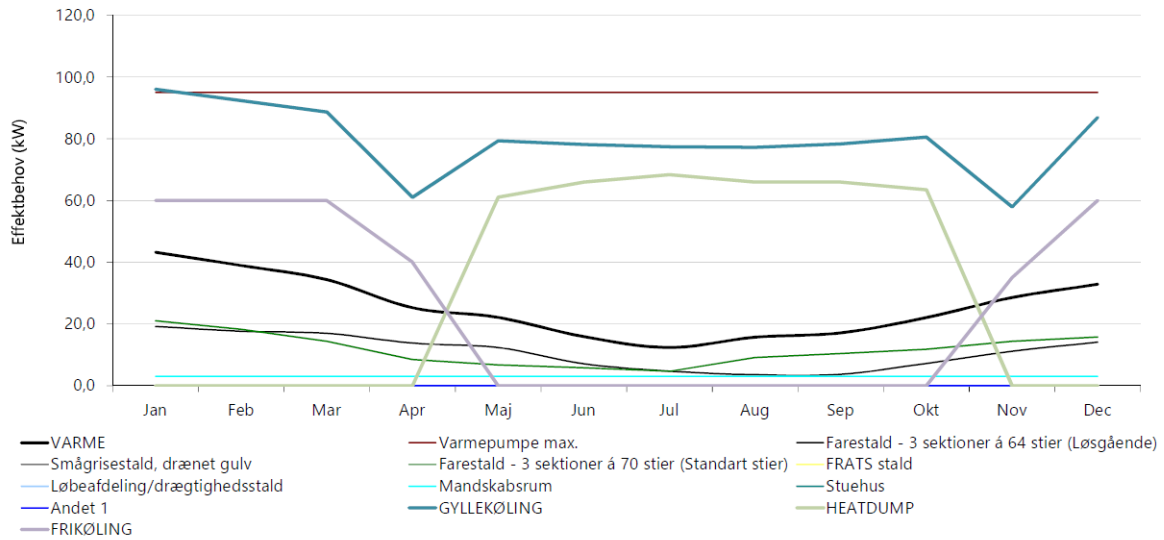
Bilag 3 – Energibehov for gyllekøling

Energi			
		Effektbehov	Energibehov
Smågrisestald, delvist spaltegulv.	-	0,0 kW.	- kWh.
Smågrisestald, drænet gulv.	-	0,0 kW.	- kWh.
FRATS stald	-	0,0 kW.	- kWh.
Slagtesvinestald	-	21,0 kW.	110.376 kWh.
Farestald	-	19,2 kW.	134.554 kWh.
Løbeafdeling/drægtighedsstald	-	0,0 kW.	- kWh.
Mandskabsrum	-	3,0 kW.	8.633 kWh.
Beboelse / stuehus.	-	0,0 kW.	- kWh.
Eventuel anden opvarmning.	-	0,0 kW.	- kWh.
Samlet behov.	-	43,2 kW.	253.563 kWh.

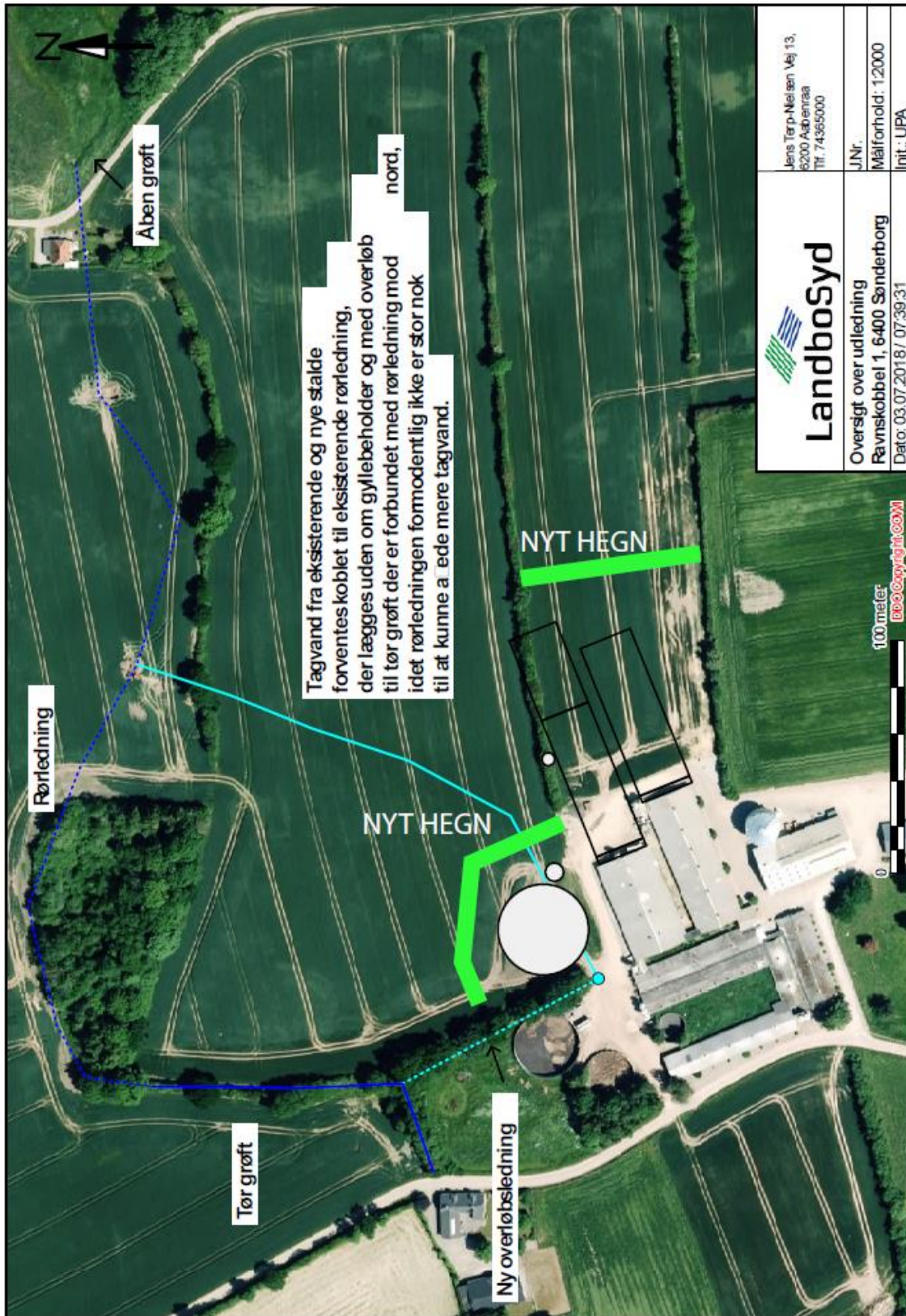
Det samlede energibehov svarer til følgende.

29.831 ltr. Olie.

Bemærk at ovenstående beregninger er vejledende og er udført på baggrund af oplysninger fra kunden og erfaringstal fra Klimadan.

Bilag 4 – Kort over beplantning

Bilag 5 – Natur

Beskyttet natur efter national og international lovgivning

Definition af beskyttede naturområder:

Natura 2000 naturtyper	Arealer beskyttet af international lovgivning. Udpegede naturarealer, der skal bevare og beskytte naturtyper og vilde dyre- og plantearter, der er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene.
Naturtyper beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven	Arealer beskyttet af national lovgivning. Enge, moser, heder og overdrev på 2.500 m ² (for de enkelte området eller i sammenhæng med hinanden) eller søer på 100 m ² inklusiv fugtig bredvegetation. De beskyttede arealer har indhold af plante- og dyreliv karakteristisk for naturtypen. Naturtyperne er beskyttet mod alle tilstandsændringer. Registreringen af beskyttet natur er kun vejledende, hvorfor Kommunen skal høres i de konkrete tilfælde.

Kategorisering af naturtyper

En øget ammoniakdeposition påvirker naturarealer. Vurderingen om hvorvidt, der skal stilles konkrete krav til ammoniakemissionen, afhænger af hvilken kategori naturtypen hører under. De forskellige kategorier beskrives herunder, og kan ses i tabel 1.

Kategori 1, 2 hører under husdyrgodkendelseslovens § 7. Kategori 3 er beskrevet i § 27 i lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug. For de naturtyper der hører under kategori 1-3, kan der stilles krav om specifikt maksimal værdi for samlet ammoniakdeposition.

Enge og søer hører ikke under en kategori, men er generelt beskyttede af naturbeskyttelseslovens § 3. For dem gælder, at det skal vurderes om en ekstra kvælstoftilførsel kan forårsage en ændring af naturtilstanden. Efter naturbeskyttelseslovens § 3 må der ikke ske en tilstandsændring uden dispensation fra Kommunen. Kommunen kan i særlige tilfælde give dispensation til en tilstandsændring i beskyttet natur.

Tabel 1. ammoniakfølsom natur

Ammoniakfølsom natur	Beskrivelse
Kategori 1	Natura 2000 naturtyper
Kategori 2	Beskyttede heder, højmoser, lobeliesøer > 10 ha og overdrev > 2,5 ha.
Kategori 3	<p>Beskyttede heder, moser, overdrev samt ammoniakfølsomme skove.</p> <p>For at være ammoniakfølsom skal skoven opfylde mindst et af følgende tre kriterier:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«, 2) skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller 3) der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25 og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.
Beskyttede naturtyper der ikke hører under Kategori 1-3, men som efter en konkret vurdering, er ammoniakfølsomme.	Enge og søer

Tålegrænser for naturtyper

Tålegrænser for de forskellige naturtyper mht. ammoniaknedfald varierer jf. Vejledning om godkendelse af husdyrbrug. Se tabel 2.

Tabel 2. Tålegrænser for forskellige naturtyper mht. ammoniaknedfald (Faglig rapport fra arbejdsgruppen om ammoniak Faglig rapport fra DMU, nr. 568 2006)

Naturtype	Tålegrænse	Differentiering
Overdrev	10-25	Sure overdrev 10-20, kalkholdige overdrev 15-25
Klit	10-25	klit 10-20, fugtige klitlavninger 10-25
Hede	10-25	tør hede 10-20, våd hede 15-25
Fersk eng	15-25	
Strandeng	30-40	
Mose (og kær)	5-25	højmoser 5-10, hængesæk, tørvelavninger 10-15, fattigkær og hedemoser 10-20, kalkrige moser og væld, rigkær 15-25
Løvskov	10-20	
Nåleskov	10-20	

Baggrunds niveauet for kvælstofbelastningen ligger i Sønderborg Kommune på 16-21 kg N/ha/år. I området omkring ejendommen ligger baggrundsbelastningen på 14,2-18,5 kg N/ha/år.

Bilag 6 – Oversigtskort over naturpunkter

Kortbilag:
Naturscreening, Ravnskobel 1

Signaturforklaring

Padderregistrering

Art

- Butsnudet frø
- ▲ Ingen reg. padder
- Lille Vandsalamander

Beskyttet natur (signatur)

- Eng
- Hede
- Mose
- Overdrev
- Strandeng
- Sø

160 80 0 160 Meters 1:8.000

Kortbilag

Luffoto

Afdeling
Vand & Natur

Sagsbehandler: SJ

Dato: Nov. 2018

Sønderborg

Bilag 7 – Natura 2000

Natura2000 områder, trusler

Habitatnaturtype/-art	Trussel
Strandvold med flerårige planter	Tilgroning, invasive arter
Strandeng	Tilgroning, invasive arter, uhensigtsmæssig hydrologi
Næringsrig sø	Tilgroning
Bøg på muld	Næringsstofbelastning
Bøg på mor	Næringsstofbelastning
Ege-blandskov	Næringsstofbelastning
Elle- og askeskov	Næringsstofbelastning, uhensigtsmæssig hydrologi
Skæv vindelsnegl	Arealreduktion/fragmentering, tilgroning (levested)
Stor vandsalamander	Tilgroning

Bilag 8 – Miljøstyrelsens ”Vejledning om bortscreening i overgangssager”

Miljø- og
Fødevareministeriet
Miljøstyrelsen

Erhverv
J.nr. MST-1240-00031
Ref. ANDPE
Den 4. september 2018

Vejledning om bortscreening i overgangssager

Vejledningen bruges ved sagsbehandling af ikke færdigbehandlede ansøgninger indsendt inden den 1-8-2018, hvor reglen om bortscreening af staldafsnit skal anvendes, jf. overgangsbestemmelsen i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 64.

Introduktion

Denne vejledning bruges, hvis der under *Nabopåvirkning* i husdyrgodkendelse.dk vises et resultat, som både er markeret med rødt og med to stjerner (**). Stjernerne markerer, at reglen ”bortscreening” af staldafsnit (”120 pct-reglen”) skal anvendes, og derfor skal sagsbehandleren også se på de underliggende resultater for at kunne konstatere, om genekriterierne for lugt er overholdt.

Reglen om bortscreening er ophævet ved ændringen af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen den 1-8-2018 (BEK nr 1021 af 06/07/2018). Husdyrgodkendelse.dk er derfor opdateret, så visningen af beregningsresultaterne sker i overensstemmelse med de nye regler.

Husdyrgodkendelse.dk beregner ud fra flere forskellige sæt normtal, styret af hvilken dato ansøgningen er indsendt. Men systemet beregner i udgangspunktet ikke efter forskellige regelsæt. Derfor kan der i ansøgninger indsendt inden den 1-8-2018 blive vist en forkert konklusion på, om genekriterierne er overholdt.

Hvis ansøgningen ikke er ændret efter den 31. juli 2018, kan kommunen bruge pdf'en genereret ved indsendelsen i stedet for at følge denne vejledning.

Resultatvisningen under fanen *Nabopåvirkning*

Under fanen *Nabopåvirkning – Resultater* vises en oversigt, hvor der for hver enkelt markerede (på kortet) nabobeboelse, samlet bebyggelse og byzone i ansøgningen bl.a. vises beregnede geneafstande, vægtede gennemsnitsafstande og markering af, om husdyrbruglovens genekriterier for lugt er overholdt.

Resultatsidens standardvisning er i sammenfoldet tilstand. Her vises kun én enkelt linje med resultater (*Resumélinje*) ud for hver nabobeboelse mv. På denne linje vises den beregning af korrigeret geneafstand fra de forskellige kombinationer af staldafsnit (staldgrupper), der efter beregningerne begrænser produktionen mest. Formålet med resuméet er, at det hurtigt kan konstateres, om geneafstanden til den pågældende nabobeboelse er overholdt.

For hver nabobeboelse mv. ses i udfoldet tilstand et sæt beregningsresultater for hver staldgruppe. Der vises geneafstande mm. for begge lugtmodeller (NY og FMK) i både *Ansøgt drift* og *Nudrift*. Bemærk, at der efter det øverste (nærmeste) staldafsnit er et + ved alle staldnavne. Det skal forstås som en addition af de nævnte stalde (en staldgruppe). De viste resultater er således ikke for den nævnte stald alene, men for hele staldgruppen, som indeholder både denne stald og staldene oven over.

Eksempler på aflæsning af resultatvisningen

Eksempel 1

I figur 1 nedenfor ses visningen i udfoldet tilstand for nabobeboelsen Sandbjergvej 5. Det er her markeret ud for resumélinjen, at det viste resultat er beregnet ud fra et staldafsnit, som egentlig skal bortscreenes. I den udfoldede tilstand ses, at resumélinjen gengiver resultaterne for NY (ansøgt) ud for Ny drægtighedsstald.

Idet Ny drægtighedsstald skal bortscreenes, skal man i stedet for se på de øvrige resultater ved vurderingen af ansøgningen. I dette tilfælde kan det konstateres, at genekriteriet er overholdt, fordi alle øvrige staldafsnit enten er markeret med "Ja" eller "Nej **".

Sandbjergvej 5	0	NY	178,4	178,4	175,8	Nej **	^
Staldnavn:		NY (ansøgt)	0*	0*	119	Ja	
Nordlig del af stald 10		NY (nudrift)	0*	0*	-	-	
		FMK (ansøgt)	28,5	28,5	119	Ja	
		FMK (nudrift)	28,5	28,5	-	-	
+ Staldnavn:		NY (ansøgt)	18,7	18,7	122,3	Ja	
7 Drægtighedsstald		NY (nudrift)	18,7	18,7	-	-	
		FMK (ansøgt)	57,3	57,3	122,3	Ja	

[mellemliggende staldafsnit er udeladt af figuren]

		FMK (nudrift)	154,1	154,1	-	-	
+ Staldnavn:		NY (ansøgt)	139,6	139,6	154,2	Ja	
Ny løbestald		NY (nudrift)	115,1	115,1	-	-	
		FMK (ansøgt)	151,8	151,8	152,4	Ja	
		FMK (nudrift)	154,1	154,1	-	-	
+ Staldnavn:		NY (ansøgt)	139,6	139,6	154,2	Ja	
Ny farestald		NY (nudrift)	115,1	115,1	-	-	
		FMK (ansøgt)	151,8	151,8	152,4	Ja	
		FMK (nudrift)	154,1	154,1	-	-	
+ Staldnavn:		NY (ansøgt)	165,9	165,9	172,2	Ja	
Alternativ ny farestald		NY (nudrift)	135,1	135,1	-	-	
		FMK (ansøgt)	162,8	162,8	160,6	Nej **	
		FMK (nudrift)	154,1	154,1	-	-	
+ Staldnavn:		NY (ansøgt)	178,4	178,4	175,8	Nej **	
Ny drægtighedsstald		NY (nudrift)	115,1	115,1	-	-	
		FMK (ansøgt)	176,1	176,1	168,9	Nej **	
		FMK (nudrift)	154,1	154,1	-	-	
Stovsårvej 2	0	NY	454,5	409,1	678,5	Ja	∨

Figur 1. Eksempel på en ansøgning, hvor reglen om bortscreening anvendes, og hvor det kan konstateres, at genekriteriet overholdes. For overskuelighedens skyld er der kun vist udsnit af alle staldafsnit i dette eksempel, fordi det er fra en ansøgning med mange staldafsnit.

Eksempel 2

I figur 2 nedenfor ses visningen i udfoldet tilstand for nabobeboelsen Nordre Strandvej 22. Det er her markeret ud for resumélinjen, at det viste resultat er beregnet ud fra et staldafsnit, som egentlig skal bortscreenes. I den udfoldede tilstand ses, at resumélinjen gengiver resultaterne for NY (ansøgt) ud for Stald 4.

Bilag 9 – Gyllekøling beregninger

Stovgaard Agro Aps Ravnskobbel 1 6400 Sønderborg			
Beregnings ID (oplyses ved kontakt med Klimadan A/S):		0	
<i>Bemærk at nedenstående beregninger er Klimadans ejendom og ikke må udleveres til tredjemand uden forudgående aftale med Klimadan A/S.</i>			
Miljø			
Køling af gylle reducerer ammoniakfordampningen fra stalden. Teknologien er beskrevet i Miljøstyrelsens Teknologiliste 05.02.2018 omkring køling af gylle i svinestalde. Gyllekølingsanlægget er dimensioneret ud fra fremsendte plantegning.			
Etablering af gyllekøling med træk og slip i alt.		960 m ²	
Etablering af gyllekøling med linespil i alt.		1.010 m ²	
Varmepumpeanlægget er dimensioneret efter varmebehovet eventuelt med heatdump af varme for at opnå den forventede reduktion i ammoniakfordampningen samt sænkning af lugtmission.			
Gennemsnitlig køleeffekt i gyllekummen.		45,1 W/m ²	
Forventet reduktion i ammoniakfordampningen (træk og slip).		30,2 %	
Forventet reduktion i ammoniakfordampningen (linespil).		34,2 %	
Gennemsnitlig forventet reduktion i ammoniakfordampningen.		32,2 %	
Forventet lugtreduktion.		20,0 %	
Energi			
	Effektbehov	Energibehov	
Smågrisestald, delvist spaltegulv.	-	0,0 kW.	- kWh.
Smågrisestald, drænet gulv.	-	0,0 kW.	- kWh.
FRATS stald	-	0,0 kW.	- kWh.
Slagtesvinestald	-	21,0 kW.	110.376 kWh.
Farestald	-	19,2 kW.	134.554 kWh.
Løbeafdeling/drægtighedsstald	-	0,0 kW.	- kWh.
Mandskabsrum	-	3,0 kW.	8.633 kWh.
Beboelse / stuehus.	-	0,0 kW.	- kWh.
Eventuel anden opvarmning.	-	0,0 kW.	- kWh.
Samlet behov.	-	43,2 kW.	253.563 kWh.
Det samlede energibehov svarer til følgende.		<u>29.831 ltr. Olie.</u>	
Bemærk at ovenstående beregninger er vejledende og er udført på baggrund af oplysninger fra kunden og erfaringstal fra Klimadan.			
11-09-2017 Dato		Kontaktperson - Klimadan A/S	

Bilag 10 – Miljøkonsekvensrapport

(Miljøkonsekvensrapporter)

1a) *Det ansørgtes placering, udformning, dimensioner og andre relevante særkender:*

Staldanlægget på Ravnskobbøl 1 ligger øst for Ragebøl i Sønderborg Kommune. Det samlede husdyrbrug med stalde, øvrige bygninger og gyllebeholdere mv. fremgår af kortbilag.

Området er let kuperet og mod øst skræner terrænet herefter jævnt mod kysten. Staldanlægget er synligt fra Sandbjergvej og delvis fra Ravnskobbøl. Fra kysten vil anlægget ikke være synligt. Der er delvist beplantet ved de eksisterende gyllebeholdere og langs det meste af skellene ind til naboejendommene med øst-vestgående levende hegn.

I forbindelse med etableringen af den løbe-/drægtighedsstald vil en del af beplantningen i den nuværende nordlige skel blive fjernet. Umiddelbart er det ikke planen at etablere ny beplantning, idet de andre levende hen i området og terrænets udformning bevirker, at staldanlægget ikke er særligt synligt. Den nye gyllebeholder med teltoverdækning placeres i et lavere terræn ca. 2 m lavere end de nuværende gyllebeholdere. Teltoverdækningen forventes derfor kun at stikke maks. 4 m over de nuværende gyllebeholderes øvre kant. Den eksisterende beplantning vest og øst for de nuværende gyllebeholdere vil derfor stor set skjærme af for indsynet til den nye gyllebeholder og de nye stalde.

De eksisterende bygninger er opført i elementer med norsk marmor. En del af ældre bygninger er cementpudsede og hvidmalede. Tagene er primært med grå eternitplader.

Væghøjden på de eksisterende stalde er ca. 2,20 m og maks. 7 m høje. Maskinhuset er med 4 m ben og ca. 8 m i kip.

De nye bygninger vil blive med vægge med norsk marmor betonelementer 2,20 m og 3,0 m sider og ca. 15-20 grader hældning (dvs. maks. 7 m til kip), trægitterspær og tag i antracitgrå stålplader.

Teltdugen på den nye gyllebeholder forventes at blive en grå pvc-dug, som kommer til at stikke ca. 8 m over terræn. Siderne på den nye gyllebeholder forventes at stikke ca. 3 m op over terræn.

Det ansøgte omhandler etablering af nye fare- og løbe-/drægtighedsstalde, nedlæggelse af driften i tre eksisterende stalde, etablering af en ny gyllebeholder på 5.000 m³ og som en valgfri mulighed en ny tank, hvorfra biogasanlæg kan afhente gylle, hvis der bliver indgået kontrakt med et biogasanlæg. Endvidere ønskes mulighed for at kunne producere efter de nye fleksible regler, hvor produktionsarealerne godkendes, og ansøger frit kan producere uden begrænsninger i ind- og udgangsvægte samt antal.

Der ansøges om to etaper. Etape I søges til fri produktion i eksisterende stalde. Etape II søges til udvidelse med nye stade som beskrevet herover.

1b) *Det ansørgtes forventede væsentlige og eventuelle kumulative indvirkninger på miljøet:*

De potentielle væsentlige indvirkninger på miljøet er beskrevet under oplysningskrav jf. bilag 1 B.

Med husdyrbrugets beliggenhed med ca. 1,5 km til nærmeste husdyrbrug, svinebruget Gl. Landevej 24, 6400 Sønderborg, vurderes det, at der ikke vil kunne opstå kumulative effekter med hensyn til støj, vibration, støv- og lysgener, skadedyr og affald.

Af kumulative virkninger er det primært lugt- og ammoniakemission, der kan være aktuelt. Der er ikke kumulation med andre husdyrbrug i forhold til lugt og nærmeste nabo, samlet bebyggelse og byzone.

Der er så vidt vides kumulation med et andet husdyrbrug til kategori 1-natur i Augustenborg Skov, men da den højeste ammoniaktotaldeposition til punktet er på 0,0 kg, er det ikke undersøgt nærmere, om der kan ligge andre ejendomme, der kan bidrage med kumulativ effekt.

Den højeste totaldeposition af ammoniak til kategori 2-natur er som nævnt på 0,1 kg til et overdrev på Kær halvø, så heller ikke her er det relevant at se på eventuelle kumulative effekter.

I forhold til kategori 3-natur er der til den nærliggende mose en merdeposition af ammoniak på 0,5 kg i kanten af mosen. Øvrige § 3-beskyttede naturarealer og potentielt ammoniakfølsomme skove modtager maks. 0,9 kg i merdeposition.

Som nævnt ligger ejendommen i område med drikkevandsinteresser (ikke særlige drikkevandsinteresser).

Da de eksisterende stalde er etableret med faste, tætte bunde og nye stalde ligeledes etableres med faste, tætte bunde, er der ingen risiko for udsivning til det omgivende miljø. Gyllebeholdere og fortanke er/bliver ligeledes etableret med faste, tætte bunde og sider, hvorfor der heller ikke her er risiko for udsivning til det omgivende miljø.

Gyllebeholderne er omfattet af 10 års beholderkontrollen og bliver kontrolleret løbende. Omkring den nye gyllebeholder vil der blive etableret et omfangsdræn med en inspektionsbrønd. Brønden vil blive inspiceret forud for bundtømning af gyllebeholderen. Såfremt der står vand op i en højde over bundpladen, bliver beholderen kun tømt til dette niveau.

1c) *Det ansørgtes særkender eller de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere forventede væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet:*

Der benyttes ingen virkemidler til reduktion af ammoniakemissionen i etape I. I etape II er der benyttet virkemidlerne gyllekøling i nye stalde samt teltoverdækning af den nye gyllebeholder.

Teltoverdækning på gyllebeholderen reducerer ammoniakfordampningen samt reducerer energiforbruget ved udkørsel af gylle, idet det der ikke længere skal udkøres regnvand som falder i beholderen.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at beskyttelsesniveauerne for lugt og ammoniak overholdes.

De øvrige potentielle genepåvirkninger som er beskrevet under pkt. 1 B 7), vurderes at være af et omfang, så der med den aktuelle afstand til naboejendomme og natur ikke er behov for at foretage tiltag for at mindske generne.

1d) *Den eller de rimelige alternative løsninger, som ansøger har undersøgt, og som relevante for det ansøgte og dets særlige karakteristika, og hovedårsagerne til den eller de valgte løsninger under hensyn til det ansøgtes indvirkninger på miljøet:*

Som tidligere oplyst, er det driftsmæssigt mest hensigtsmæssigt at placere en ny farestald i forlængelse af den eksisterende og en ny løbe- og drægtighedsstald i forlængelse af den eksisterende drægtighedsstald, og der er som beskrevet ansøgt om dispensation i forhold til det sydlige skel og der skal tilkøbes jord mod nord og flyttes skel.

Hvis staldene udelukkende skulle ligge på egen matrikel, skulle der ansøges om dispensation i forhold til både det nordlige og det sydlige skel, og der skulle etableres mellemgange til de nye stalde, som endvidere skulle vinkles så de ligger stik øst-vest, hvilket også er driftsmæssigt uhensigtsmæssigt og endvidere vil virke uharmonisk.

Det er desuden nemmere at passe dyrene, når staldkomplekset ligger samlet.

Der er ikke lavet beregninger for alternative placeringer af staldene, bortset fra, at der er lavet beregninger for en mindre farestald til søer i kassestier i stedet for til løsgående færende søer. Der er endvidere undersøgt muligheden for at etablere luftrensning på den nye farestald (se afsnit 1 D pkt. 3).

Delvis fast gulv og spalter i stedet for fuldspalter i farestalden er fravalgt af hygiejniske årsager. Der ønskes mulighed for at producere med løsgående søer i farestald og dermed med højere dyrevelfærd. Der skal desuden produceres OUA grise (Opdrættet Uden brug af Antibiotika). Ved fulldrænede gulve bliver søerne ikke sølet så meget til, idet der ikke er mulighed for gødningsafsætning på fast gulv, som de efterfølgende ligger på. Renholdelsen af søerne reducerer smittetrykket i staldene, hvilket reducerer behovet for brug af antibiotika.

Da BAT med hensyn til ammoniakemission er overholdt med de beskrevne tiltag (gyllekøling og teltoverdækning), ønskes der ikke investeret i yderligere ammoniakreducerende tiltag på nuværende tidspunkt.

2) *Et samlet, ikke-teknisk resumé af oplysningerne i pkt. D, nr. 1, og tillige pkt. C, nr. 1, hvis det ansøgte vedrører et IE-husdyrbrug.*

Ansøgningen omhandler dels udvidelse i eksisterende stalde samt dels etablering af nye stalde i tilknytning til det eksisterende staldanlæg på Ravnskobbøl 1, 6400 Sønderborg. Endvidere etableres en ny gyllebeholder på 5.000 m³ samt eventuelt en ny tank hvor biogasanlæg kan afhente gylle fra. Beregningerne i skema 200314, skema 205764 (alternativ med mindre stald med kassestier) og skema 205690 (etape I) i Husdyrgodkendelse.dk viser, at beskyttelsesniveauerne for ammoniak og lugt overholdes ved brug af

virkemidlerne gyllekøling og teltoverdækning. I beregningerne er der taget hensyn til kumulation med hensyn til lugt og ammoniak. Det er dog fundet, at der ingen kumulation er med hensyn til lugt, og kumulation i forhold til ammoniakdeposition til kategori 1 natur er irrelevant pga. at bidraget fra Ravnskobbøl 1 er på 0,0 kg ammoniak.

Til trods for husdyrbrugets beliggenhed i forhold til enkelt beboelser vurderes det, at der ikke vil være væsentlige gener i form af støj, støv, vibrationer, lysgener, fluer, skadedyr, opbevaring af døde dyr eller transport.

Støj, vibrationer, lysgener og opbevaring af døde dyr vurderes ikke at være væsentligt til gene for naboerne, idet der i indretning og drift tages så meget som muligt hensyn til naboerne. Det at nogle af de eksisterende stalde tages ud af drift, og at de nye stalde placeres længere væk fra naboer, forventes også at bidrage til færre gener. Støv vil primært være i form af jord på veje efter kørsel. Dette afhjælpes ved efterfølgende rengøring af veje. Fluer og skadedyr bekæmpes. Transport til og fra ejendommen sker ad de to overkørsler til Sandbjergvej.

De undersøgte alternativer er anden gulvtype i den nye farestald samt luftrensning.

Hvis husdyrbruget ophører, vil stalde, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder og efterfølgende rengjort. Rester af medicin og kemikalier samt andet affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ.

3) Oplysninger om den kompetente ekspert, der har udarbejdet miljøkonsekvensrapporten:

Ansøgningen er udarbejdet af Cand. scient. Ulla Refshammer Pallesen, LandboSyd, som har arbejdet med landbrugets miljøforhold i mere end 13 år. Først i den kommunale enhed Sønderborg Områdets Miljøcenter og senere som miljørådgiver i landboforeningen LandboSyd. Kontaktoplysninger er oplyst i skema 204155.

Andre relevante oplysninger:

Kapacitetsberegning (se bilag):

Forventet maksimal produktion efter etableringen af de nye stalde er på ca. 940 årssøer, 700 smågrise og 700 polte. Ud fra normtal og bliver gylleproduktionen (se bilag):

Gylle mv. = 6.558 m³

Opbevaringskapacitet før etablering af ny gyllebeholder:

Gyllebeholdere på 1.500 m³ og 2.300 m³, kanaler på ca. 1.200 m³ = 5.000 m³.

Der er således ca. 9,1 måneders opbevaringskapacitet i etape I. Herudover er der en lejet gyllebeholder på 3.200 m³

Efter etablering af de nye stalde og gyllebeholderen forventes en maksimal produktion på 1.500 årssøer, 1.000 smågrise og 1.000 polte:

Gylle mv. = 9.849 m³

Opbevaringskapacitet efter etablering af ny gyllebeholder:

Gyllebeholdere på 1.500 m³, 2.300 m³ og 5.000 m³ og kanaler på ca. 1.000 m³ = 9.800 m³.

Der er således ca. 11,9 måneders opbevaringskapacitet i etape II med fradrag af overfladevand pga. teltoverdækning på den nye gyllebeholder.

Vedrørende ansøgningskrav jf. § 4 i Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug:

Stk. 5. Ved udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten skal ansøger tage hensyn til tilgængelige resultater af andre relevante vurderinger foretaget i henhold til anden lovgivning.

Stk. 6. De oplysninger, som ansøger skal give efter bilag 1, pkt. D, skal på en passende måde påvise, beskrive og vurdere det ansørgtes væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,*
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,*
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,*
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,*
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og*
- 6) sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.*

I denne ansøgning vurderes det, at der på ansøgningstidspunktet ikke er foretaget andre relevante vurderinger i henhold til anden lovgivning, som der skal tages hensyn til.

Med hensyn til stk. 6, så beskriver oplysningerne i pkt. D ikke alle forhold nævnt i stk. 6, når der er afgivet oplysninger i forhold til overskrifterne i pkt. D nr. 1-3.

Til vores kendskab vil et sohold med den ansøgte beliggenhed ikke kunne have en væsentlig direkte eller indirekte virkning på befolkningen eller menneskers sundhed.

I forhold til biologisk mangfoldighed vurderes projektet heller ikke at have en væsentlig direkte eller indirekte virkning på kategori 1 og 2-natur pga. den store afstand til sådanne områder (ca. 6,5 km til kategori 1-natur og ca. 1,5 km til kategori 2-natur og 0,0-0,1 kg totaldeposition til disse områder). Den største trussel for bilag IV-arter vil være fx tilgroning af leve- eller ynglesteder. Med merdepositioner på maks. 0,7 kg NH₃-N til mulig

kategori 3 natur (potentiel ammoniakfølsom skov) og maks. 0,9 kg merdeposition til øvrig § 3 beskyttet natur vurderes tilgroning ikke at være en reel trussel.

Da stalde, gyllerør, forbeholdere og gyllebeholdere er/bliver udført i tætte og stabile materialer, vurderes det, at der fra selve husdyrbruget ikke ved normal drift kan ske væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer, jordbund eller vandforekomster.

Der vil ske ammoniakemission til luften, men dette i et omfang, så BAT overholdes, også med hensyn til kumulation, hvorfor det vurderes, at der ikke vil være tale om væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger.

Da der bygges til det eksisterende bygningsæt, vurderes det, at der ikke sker en påvirkning af kulturarv eller landskab.

Det vurderes, at der ikke er væsentlige direkte eller indirekte virkninger som følge af et samspil mellem punkterne 1-4.

I forhold til risici for større ulykker eller katastrofer, vurderes det, at den største ulykke/katastrofe vil omhandle udledning af gylle til omgivende arealer, og dette vil primært kunne påvirke bilag IV arter. Dette vil kunne ske enten ved uheld der involverer materiel der transporter gylle. Ved sådanne uheld vil der blive ringet 112.

Bilag 11- Behandling af indkomne hørings svar

Et udkast til godkendelsen har været i høring hos naboer i perioden fra d. 14. november 2018 til d. 14. december 2018.

I forbindelse med høringen af udkastet indkom i alt 2 hørings svar fra høringsberettigede.

Nedenfor har kommunen forholdt sig til de indkomne hørings svar.

I samarbejde med advokat Mogens Larsen, Kongevej 64, 6400 Sønderborg er der fremkommet nedenfor anførte kommentarer og bemærkninger fra Sandbjergvej 5, 6400 Sønderborg.

Teksten der er fremhævet med kursiv, er de rejste spørgsmål/kommentarer.

Sønderborg Kommune har kun behandlet de kommentarer der vurderes at vedrøre det konkrete projekt.

Yderligere miljøteknologi

Henset til den ansøgte markante udvidelse, synes det rimeligt at stille krav om forbedring af også det allerede eksisterende produktionsapparat, således at relevant ny teknologi ikke blot finder anvendelse på den nye gyllebeholder og de nye stalde, men også på de eksisterende stalde, som ikke tages ud af brug, samt på de to eksisterende gyllebeholdere, jf. i den forbindelse bl.a. kommentarerne til husdyrbruglovens § 16 a i Karnov Note 127 til lovbestemmelsen.

Med baggrund i ovennævnte bør en tilladelse således betinges af at også eksisterende staldanlæg, som ikke tages ud af drift, forsynes med lugtgenerreducerende teknologi i form af gylleskrabere eller gyllekøling, samt at også de to eksisterende gyllebeholdere forsynes med teltoverdækning. Disse tiltag kan så kompensere lidt for de ellers forøgede særligt lugtgener som den ansøgte udvidelse uvægerligt vil medføre.

Miljømyndighedens vurdering

Kommunen må kun meddele godkendelse, hvis det ansøgte ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet, jf. Bek. om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug § 34. Ved væsentlige virkninger på miljøet forstås, at det beskyttelsesniveau for bl.a. lugt, der er fastsat i bekendtgørelsens bilag 3, overskrides. Ansøgningen overholder de krav, der fremgår af bilag 3 jf. beregningerne i ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk. Kommunen har derfor ikke mulighed for at meddele afslag eller stille skærpede krav til ansøger ift. lugt.

For at reducere ammoniakudledningen, vil den nye gyllebeholderen blive overdækket med telt. Dette vurderes udover at reducere ammoniakudledningen, også at kunne nedbringe lugtgenerne yderligere.

Ifølge husdyrgødningsbekendtgørelsens § 22, stk. 3, skal beholdere for flydende husdyrgødning fra svin, der er etableret i henhold til en anmeldelse, tilladelse eller godkendelse meddelt den 1. januar 2007 eller senere og mindre end 300 m fra nabobeboelse på etableringstidspunktet, være forsynet med fast overdækning.

Det fremgår af ældre ortofotos, at de to gyllebeholdere har været etableret på ejendommen siden hhv. 1989 og 1995. Gyllebeholderne er derfor ikke omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsens § 20, stk. 3.

Sønderborg kommune vurderer hermed at de omtalte lugtgener er begrænset mest muligt i forhold til omkringboende.

Nedlæggelse af stalde

I ovennævnte brev (bilag A) fremgår det, at man vil "nedlægge de fleste stalde tættest på Sandbjergvej, og bygge nogle nye moderne stalde længst væk fra Sandbjergvej". Det tiltag hilses naturligvis velkommen – men så forekommer det umiddelbart uforståeligt, at netop den staldbygning (kan forstå at det drejer sig om drægtighedsstald nr. 7) som ligger helt ud til Sandbjergvej, ikke skal tages ud af drift!

Min klient foreslår derfor at en tilladelse kan betinges af, at også denne staldbygning tages ud af drift, således at hele produktionen flyttes længst væk fra Sandbjergvej.

Miljømyndighedens vurdering

Staldbygningen (drægtighedsstald nr. 7) er stadigvæk produktionsegnet. Derfor kan der ikke stilles krav til at stalden skal tages ud af drift.

Ligeledes lever produktionen i den anførte bygning op til afskæringskriterierne for lugt, jf. gældende lovgivning.

Stalde der tages ud af drift

Det forekommer i samme forbindelse usikkert, hvilke af de i bilag 1 nævnte stalde, der rent faktisk tages ud af drift. Min klient har imidlertid fået udleveret et andet eksemplar af bilag 1 (hvilket jeg vedhæfter som min klients bilag B), og hvor det med kuglepen er tilføjet, at det tilsyneladende drejer sig om de 4 ud af de 5 staldbygninger ud mod Sandbjergvej, således at de 4 længer, der på kortmateriale på forsiden af udkastet til afgørelsen, benævnte stalde "5 drægtighedsstald, 6 løbestald, 9 smågrisestald/poltestald, samt nordlige del af stald 10" tages ud af drift. Det ville således passe fint om også "7 drægtighedsstald" ud mod Sandbjergvej tages ud af drift, så hele produktionen flyttes længere væk fra Sandbjergvej!

Miljømyndighedens vurdering

Følgende stalde tages ud af drift ved udvidelse med nye stalde: "5 drægtighedsstald, 6 Løbestald og 10 Drægtighedsstald".

Som nævnt ovenfor, så kan Kommunen ikke stille krav om at tage produktionsegne stalde ud af drift, hvis disse lever op til afskæring kriterierne for lugt.

Stald godkendt til produktion

Min klient er i øvrigt i tvivl om, hvorvidt den sidstnævnte "7 drægtighedsstald" i det hele er godkendt til den nuværende produktion!

Miljømyndighedens vurdering

Stald "7 drægtighedsstald" og det øvrige staldanlæg har en miljøgodkendelse fra 2005 og er blevet revurderet i 2015. Stalden er i den forbindelse godkendt til en produktion på 920 årssøer, 600 smågrise 7,1-31 kg og 600 slagtesvin 31-107 kg, svarende til 226,84 DE beregnet efter værdier for dyreenheder fra Bekendtgørelse nr. 594 6/5/2015 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Ændringer i teksten i udkast til miljøgodkendelse

Kommunens udkast til godkendelse er dateret 14. november 2018, og efterfølgende fremkom der som bekendt to dage senere den 16. november 2018 en meddelelse om ændring i teksten på side 38 – alt således at den beregnede gennemsnitsafstand til min klients ejendom så fik en størrelse, der gjorde at geneafstanden var acceptabel og overholdt, jf. tabel 12.

I skrivelsen er der ikke nævnt at tabel 10 på side 36 i udkastet er ændret, og her står det jo rent faktisk at "geneafstandskrav for lugt til enkeltbolig er dermed ikke overholdt", og her henvises ligeledes i tabellen til min klients ejendom Sandbjergvej 5.

Miljømyndighedens vurdering

Meddelelsen om ændringer i teksten der blev udsendt d. 16. november var på grund af en tastefejl. Bemærk, at kun tallet i teksten blev ændret fra 172,2 m til 165,9 m. Tallet i tilhørende tabel 12 har altid været 165,9 m. Dette fremgår også af ansøgningsmaterialet.

Tabel 10 på side 36 viser scenariet med produktion kun i eksisterende stalde, tabel 12 viser scenariet med udvidelse i nye stalde. Tabel 10 og tabel 12 har derfor forskellige beregningsgrundlag.

Tabel 10 viser, at geneafstanden (den afstand, der minimum skal være for at produktionen kan godkendes) til Sandbjergvej 5 er 154,1 m mens gennemsnitsafstanden fra staldanlæggets lugtmæssige centrum er 147,3 m. Geneafstandskrav for lugt til enkeltbolig er dermed ikke overholdt. Der kan dispenseres fra geneafstandskravet jf. § 33 i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, hvis den samlede lugtemission ikke forøges som følge af de ansøgte ændringer, lugtemissionen må ikke øges i de staldafsnit der ligger nærmest byzonen, samlet bebyggelse og enkelt bolig og afstanden til byzonen, samlet bebyggelse og enkeltboliger skal være mere end 50 % af de respektive beregnede geneafstande

Lugtafstand fra stald til ejendom

Til ovennævnte kan også føjes at det ikke umiddelbart fremstår, hvorledes opmålingen er foretaget, men umiddelbart har jeg forstået, at opmåling er foretaget hen over terrænet, således der måske ikke er taget hensyn til at terrænet mellem min klients ejendom Sandbjergvej 5 og ansøgers ejendom Ravnskobbøl 1, er lettere kuperet, således at en opmåling baseret på "luftlinje" vil udvise noget kortere afstande, og således måske i flere tilfælde medføre at geneafstandskravet alligevel ikke er opfyldt og overholdt! Eksempelvis har min klient henover terrænet målt en afstand på 58 meter fra hans nærmeste hushjørne og hen til den over for hans ejendom tættest beliggende gyllebeholder. Henset til "kuperingen" vil afstanden i luftlinje forventeligt være en del mindre, hvilket egentlig også kan udledes af bilag 4 på side 66, såfremt måleforholdet 1:2000 i øvrigt er korrekt.

Miljømyndighedens vurdering

Vurderingen af lugt i forhold til omboende vurderes udelukkende ud fra staldanlæg til dyrehold. Lugtgener fra opbevaringsanlæg og lugtgener ved udbringning indgår således ikke i lugtberegningerne og håndteres derfor primært ved hjælp af generelle regler og konkrete vurderinger, f.eks. i forbindelse med omrøring og udbringning. Opmålingen sker i it-systemet www.husdyrgodkendelse.dk. Her beregnes den vægtede gennemsnitsafstand. Den vægtede gennemsnitsafstand er en beskrivelse af den reelle afstand mellem staldafsnittene og omboende. Den vægtede gennemsnitsafstand beregnes kun for de staldafsnit, som ikke er bortscreenet ved at ligge længere væk end 1,2 gange geneafstanden.

Vilkår til driften af husdyrbruget

Der henvises i udkastet til vilkår 8, 9, 20, 21, 22, 23, 29, 30, 32, 33 og 34 – alt henholdsvis på side 31, 43, 45 og side 46. Umiddelbart kan jeg ikke udlede hvad disse vilkår nærmere består i. Jeg har dog noteret mig, at der er krav om bl.a. beplantning med træer m.m., som må antages at nå en højde, der dækker for anlæggene.

Miljømyndighedens vurdering

Vilkårene for husdyrbruget står på side 9-16. Det er rigtig forstået, at der er krav om beplantning, dette kan ses i bilag 4 på side 66.

Bemærkninger fra Ravnskobbet 2

Teksten der er fremhævet med kursiv, er de rejste spørgsmål/kommentarer.

Som nabo til ejendommen gennem 19 år, er der gennem årene sket stigning i lugtgener.

Dette på trods af, at der ikke officielt er sket stigning i husdyrholdet.

Miljømyndighedens vurdering

Landbruget på Ravnskobbet 1 har i 2005 fået en miljøgodkendelse til ændring og udvidelse af husdyrbruget hvor der bl.a. er blevet foretaget en ændring i dyretyperne.

H. Jesper Hansen har i skrivelsen til naboer, at det er de fleste stalde tættest på Sandbjergvej, som lukkes. Stalden som ligger tættest på Sandbjergvej lukkes dog ikke. Det er den stald der giver flest lugtgener i nabolaget.

Miljømyndighedens vurdering

Staldbygningen (drægtighedsstald nr. 7) er stadigvæk produktionseget. Derfor kan der ikke stilles krav til at stalden skal tages ud af drift. Ligeledes lever produktionen i den anførte bygning op til afskæringskriterierne for lugt, jf. gældende lovgivning.

Kørslen fra ejendommen og ud til markerne foregår delvis på små veje, hvor der ikke engang er plads til at 2 biler kan passere hinanden. Græskanter og kanter på græsplæne bliver kørt i stykker. At traktorerne så køres i døgndrift og med høj hastighed, vejene taget i betragtning er en anden sag.

Der er rigelig mulighed for at køre maskinerne ud på markene, ved at køre fra østsiden af ejendommen og ud over markerne.

Det vil de ikke, da de så fastpresser jorden på markerne.ö

H. Jesper Hansen skriver så fint i sin orientering, at der etableres en ny grusvej.

Ja det gør der, men den føres kun rundt om bygningerne.

Miljømyndighedens vurdering

Kommentarer fra Afdelingen Projekt & Anlæg vedr. øget tung trafik i forbindelse med udvidelse af husdyrproduktion på Ravnskobbøl 1, på baggrund af indsigelse fra Ravnskobbøl 2.

Indsigelsen går især på at udvidelsen vil betyde en yderligere belastning af veje og rabatter med skader til følge. Derudover nævnes at traktorer i dag kører i døgndrift og med stor hastighed.

Vurdering fra Projekt & Anlæg:

Vejen er meget smal og har i dag på strækningen omkring Ravnskobbøl 2 revner efter tung trafik, men endnu ingen sporkøring.

Rabatterne har særligt i kurver lidt fastkørt rabat, men generelt ser rabatterne fornuftige ud lige nu. Belægningen på Ravnskobbøl er fra år 2003, hvilket er en forholdsvis ny belægning på denne type vej. Se billede 1 -6 af forholdene.

Billede 1

Ravnskobbøl 2, ved indkørslen fra Sandbjergvej.

Billede 2

Ravnskobbøl fortsat

Billede 3

Ravnskobbel fortsat

Billede 4

Ravnskobbel fortsat

Billede 5

Ravnskobbel fortsat

Billede 6

Ravnskobbel fortsat

Vejen er, som de fleste mindre veje i det åbne land, startet som grusvej bygget direkte på råjorden, hvor bæreevnen er opbygget ved jævnlige tilførelser af sten og grus. På et tidspunkt har grusvejen så fået et lag asfalt. En vej af denne type har begrænset bæreevne og er særligt blød på de våde og kolde tider af året. Kørebanelen er smal, og rabatterne er kun muld evt. forstærket med grus, men uden bæreevne. Det offentlige areal til vejen, vejmatiklen, er typisk også meget smal.

Ifølge Vejloven § 10 påhviler det vejbestyrelsen, i dette tilfælde Sønderborg Kommune at holde vejen i den stand, som trafikens art og størrelse kræver.

Kan vejen ikke holdes i forsvarlig stand kan vejbestyrelsen træffe bestemmelse om at vejen skal forbeholdes visse arter af offentlig færdsel med baggrund i bekendtgørelsen af lov om offentlige veje § 13. F.eks. spærre vejen for tunge køretøjer, efter forhandling med Politiet.

Hvis den tunge trafik forøges som følge af udvidelsen, vil det betyde øgede udgifter til vedligeholdelse og i værste fald et behov for begrænsning af trafikken.

Kommunen har henvendelser fra beboere langs andre lignende veje der er generet af støjgener, vibrationer eller vandsprøjt på murværk som følge af tung eller bred trafik. Vejmyndigheden/kommunen skal sikre at vejlovens bestemmelser overholdes og at vejene er vedligeholdt med intakt overflade og rabatter uden slaghuller, men kommunen er ikke ansvarlig for påvirkninger på ejendomme som følge af tung trafik.

I praksis betyder det ofte at kommunen ofrer flere ressourcer på strækninger hvor naboer er generet af trafikken, for at sikre at kørebane og rabatter er intakte.

I forbindelse med byggeri af nye driftsbygninger vil vejene frem til ejendommen, være ekstra belastet når byggematerialer skal fragtes til. Det er derfor en fordel hvis kun de størst mulige veje frem til ejendommen anvendes til det formål. Lange køretøjer vil ikke kunne holde alle hjul på kørebanelægningen gennem skarpe kurver på smalle veje.

Ejeren af Ravnskobbøl 2 foreslår at der etableres en direkte vej fra driftsbygningerne ned over markerne til den nord-syd gående del af Ravnskobbøl. Det vil aflaste vejen på den afskårne strækning, hvis der skal køres fra driftsbygningerne til marker mod øst via Ravnskobbøls sydlige del. På den afskårne strækning er der 7 sving og 3 bygninger meget tæt på vejen foruden bygningerne på Ravnskobbøl 2.

Kommunen har ikke hjemmel til at forlange at ansøger skal etablere en ny vej.

Kommunen har undersøgt strækningen forbi Ravnskobbøl 3 og 4 med hensyn til skader på vejanlægget og plads til brede landbrugskøretøjer (se billede 7-10). Mange maskinstationer anvender i dag landbrugsredskaber med en bredde på 4,2 meter.

Billede 7

Ravnskobbel 3 og 3A:

Bredde målt det smalleste sted på sydlig længe:

Fra kampesten til hæk: 3,7 m

Fra gavl til hæk: 4,1 m

Bredde målt det smalleste sted ved nordlig længe:

Fra kampesten til hæk: 3,7 m

Kommunen vurderer at der med de nuværende forhold ikke er plads til brede landbrugskøretøjer forbi Ravnskobbel 3. Kørebane og rabatter bærer ikke præg af meget tung og bred trafik i dag.

Billede 8

Ravnskobbel 3A, sydlig længe

Billede 9

Ravnskobbel 3: nordlig længe

Billede 10

Ravnskobbel 4

Kørebane og rabatter bærer ikke præg af tung eller bred trafik i dag.

Konklusion:

Vejmyndigheden anbefaler at udvidelsen af landbruget ikke medfører flere brede og/eller tunge køretøjer på den undersøgte del af Ravnskobbel.

Ansøger H. Jesper Hansen har taget indsigelsen vedr. kørsel fra Ravnskobbel 2 til efterretning, og vil forsøge at tage så meget hensyn som muligt.

Trafik på offentlig vej, er ikke omfattet af husdyrgodkendelsesloven og kan derfor ikke reguleres i en miljøgodkendelse af et husdyrbrug. Det har Miljø- og Fødevarerklagenævnet truffet en række afgørelser om, fx NMK-132-00822 og NMK-132-00792 m.fl.

Miljømyndighedens samlede vurdering

Der henvises til god landmandspraksis, at al transport til og fra bedriften skal foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Sønderborg kommune vurderer, at gener for naboerne, med de vilkår der er stillet og reglerne i den generelle lovgivning, er begrænset mest muligt. De indkomne høringssvar giver ikke anledning til at der stilles yderlige vilkår.